12 పేజీలు అర్ధణా.

R. No. M. 3152.

జమీన్ రైతు

సంపుటం 9 | శుక్రవారము నెల్లూరు 2—9—38 | సంచిక 34

* ముఖ్య విషయాలు. *

జమీన్ రైతు మార్పు.
21 తేదీనుండి
20 పేజీలు—
రు 4 లు చందా—
విడిప్రతి అణా—

యుద్ధ జ్వాలలు

బ్రిటను ఫ్రాన్సుల గతియేమిటి

ఆస్ట్రియాను కబళించిన హిట్లరు జకోస్లోవేకియాను జయించాలని కృషి చేస్తున్నాడు— గూండా ఎత్తులు— రాయబారాలు— సంప్రతింపులు— వాగ్దానాలు సంధులు— ఒడంబడికలు చేస్తున్నాడు. నిజంగా సామ్రాజ్యతృష్ణ ఎంతవరకైనా ఎంత దూరమైనా తీసికొనివెళ్లుతుంది. ఈ సామ్రాజ్య తృష్ణకు మరణం లేనట్టుగావుంది!

అయితే జర్మనీడిక్టేటరు హిట్లరు జకోస్లోవేకియాను జయిస్తే యితరదేశాలన్నీ దాసోహం అనాలిసిందే— అంతేకాదు ప్రపంచాన్నంతా తన చేతిలో పెట్టుకొని రాజ్యచక్రాన్నే కాకుండా కాలచక్రాన్ని తన యిష్టప్రకారం త్రిప్పేశక్తి దానిలోవుంది. కాని జకోస్లోవేకియా మాటల్లో లొంగి తలవంచేదికాదు—

రక్తపాతమై— సైనికులు బలియై స్మశానంగా తీని గాంధేయరు జకోస్లోవేకియా అన్యహస్తగ్రాంతం కాదు.

* * *

మాస్కో వరకుపోయి వెనక్కు మరలాలి.

నిరోపాదంతా గజగజలాడించిన నెపోలియన్ బోనాపార్టీ యూరపునంతా విశ్వవిహారం చేస్తూ సైనిక తాండవం సల్పినా—

అటు బ్రిటను సింహస్వప్నంగా వున్నా యూరపురాజ్యాలకు ప్రక్క బల్లెంగావున్న జగజ్జేత నెపోలియన్ మాస్కో వరకు పోయి తిరిగి వెనక్కి మరలాడు.

అక్కడకుపోయి మాస్కోలో చొరబడి రష్యాను కబళించాలన్న వుబలాటం చచ్చిపోయింది.

మాస్కోకీడు పెట్టగానే వెనుక్కుపోవాగ్రత్త— అపాయంఅని మనస్సుకు తట్టింది.

తట్టడమే కాదు బాంబు ప్రేలినట్లు గుండెల్లో గ్రుద్దింది.

నేడు జకోస్లోవేకియాను జయించడం అంటే అంతకు పదిరెట్లు కష్టమన్నమాట.

* * *

జకో రష్యా

జకోస్లోవేకియా రష్యాఅండలో వుండంటే దానిలో అర్థంలేక పోలేదు. ప్రపంచంలో మరి ఏయితర శక్తుల్ని అంతేకాదు ప్రపంచమంతా ఒక్కుమ్మడిగా ఏకదంగా రష్యామీద దండెత్తినను రష్యాను కబళించడం కలలోనివార్త

జకోస్లోవేకియా భవిష్యత్తు

జకోస్లోవేకియా బ్రిటను— ఫ్రాంసుకు ప్రాణావంటిది. హిట్లరు ఆధిపత్యం తలెత్తకుండా— హిట్లర్ పైచేయి ఎత్తకుండా జకో ప్రభుత్వం అడ్డంగావుంది. నేడు జకోను జర్మనీ జయిస్తే యూరపులో హిట్లర్ నిరంకుశం అధికమై ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యానికి దారితీస్తుంది.

బ్రిటనును ఫ్రాంసును కూడా తనగుప్పెట్లో పెట్టుకొని రాజ్య చక్రాన్ని నడిపిస్తాడు.

అందుకు హిట్లరుకూడా జకోస్లోవాకియాను తుదముట్టించి బ్రిటను ఫ్రాంసులపై అధికారం చెలాయించాలని చూస్తున్నాడు.

అజేయ రష్యా

నేడు రష్యా అప్పటికంటే ఎన్నో వున్నత పథాల్లో సైనిక క్రమశిక్షణతో ప్రపంచానికి ఆదర్శమై శ్రామికరక్తంతో కట్టబడిన దుర్భేద్య పెట్టని గోడలావుంది రష్యా నేడు శ్రామికప్రభుత్వం, కర్షక కార్మికులరాజ్యం.

అటు ధనికత్వానికి—

ఇటు లీడత్వానికి

తారతమ్యానికి అవకాశం ఆధారంలేదు.

అంతా ఒకటే ఒకటే రష్యా.

యుద్ధంవస్తే అందరూ సంసిద్ధం

అందుకే రష్యాఅంటే అటు పాసిస్టు ఇటలీకి—

ఇటు నాజీ జర్మనీకి హడల్.

నేడు నిజంగా జకోస్లోవాకియాను జర్మనీ జయిస్తే

అయితే గియితేనె,

ఒక్కదెబ్బతో రెండుపక్షులు పడతాయి—

ఒకటి గ్రేట్ బ్రిటను—

రెండోది ఫ్రాన్సు.

కాని అదితంత సులభసాధ్యంకాదు—

* * *

హిట్లరు ఆశ

అయితే హిట్లరు మట్టుకు ప్రతిక్షణమూ అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూఅయా ఆ సదవకాశాన్ని ఆధారంగా పుచ్చుకొని జకోస్లోవాకియాను ముట్టడిస్తాడు.

హిట్లరు ఆ అవకాశవుద్దేశం రష్యాకు తెలియక పోలేదు.

వూహించక పోలేదు.

ఇంతకుముందే యూరపుఅంతా యుద్ధమేఘాలతో నిండివుంది. మళ్ళీ యింకోసారి 1928, 1914 అవుతుంది.

అంటే చరిత్ర వెనక్కు తిరుగుతుంది. అయితే డిప్లమేటిక్ బ్రిటను మట్టుకు పడేతాపత్రయం.

పట్టేకాళ్లే చేరందాక్తే—

అయ్యో! పాపం! అనిపిస్తోంది.

అదంతా ఎందుకో తెలుసా?

బ్రిటను స్వాతంత్ర్యరక్షణానికి—

సామ్రాజ్య సుస్థిరత్వానికి—

అధినివేశరాజ్యాలు రక్షించుకోడానికి

కాని బ్రిటీషు ప్రధాని మి॥ ఛేంబర్లేను అడిగితే—

ఏమిటి?

జకోస్లోవేకియా యుద్ధంలో మిగిలిందొక ఐక్యం కలిగించుకున్నారని.

దానికిజవాబు యిలా చెప్తారేమో!

మాస్కో రహాదమార్గంక్రింద నడుస్తున్న జకో ప్రభుత్వాన్ని జర్మనీ బారినుండి రక్షిస్తానికి బ్రిటను— అధినివేశాలు యుద్ధంచేస్తున్నారని.

కాని ప్రజలు అంతమాత్రానికే నమ్మగలరా!

తనసామ్రాజ్య సుస్థిరత్వానికి ఏ తో టు వస్తుందోనని.

కాని చెక్కుల స్వాతంత్ర్యాన్ని రక్షించటంత వుదార వ్యవహారం కలదా బ్రిటీషుప్రభుత్వం!

ప్రపంచానికి కల్లలేవు!

అందులో జక్ జర్మనీ సమస్య సంపూర్ణ నగరంలో మాంచెస్టరు లండన్ ప్రచురించుకు బాంబులకు ఆహుతిఅవుతాయి! పలికానాటి మారణయంత్రాలికి.

ప్రజలు యీ విచిత్రాన్ని నమ్మటంత మూర్ఖులా!

ప్రపంచ యుద్ధంలో బ్రిటను

నిజం చెప్పాలంటే ఒకమాటలో జకోస్లోవాకియాను జర్మనీ జయిస్తే గ్రేట్ బ్రిటన్ హిట్లరుకు గుటకాయస్వాహా అయినట్లే.

అతరువాతనికే హిట్లరు పొంచియూడడం—

అలాంటి తరుణాన్ని కలుగనీయకుండా గ్రేట్ బ్రిటను ఎన్నోవిశ్వప్రయత్నాలు సంధులకు సంసిద్ధమవడం.

అంతేగాదు వెనకటాబ్లాయిడ్ చెప్పినట్లు గ్రేట్ బ్రిటన్ను రక్షించుకోవలసిన సరిహద్దు రైన్ మీదకాదు జకోస్లోవాకియా అంచుమీద వున్నాయన్నారు.

అది నిజంకాదమ్మా—

ఎందుకంటే—

రైన్‌లాండ్ సమస్య హిట్లర్ పరిష్కారంతోపాటు

ఇక జకోసమస్య కావాలి.

అదికూడా హిట్లరు చేతులోవుంది—

ఈ సమస్యలో హిట్లరు విజయలక్ష్మిని కొట్టేకే—

బ్రిటనుకు — ఫ్రెంచికి ప్రాణాంతకం.

డెయిలీమెయిలు పత్రికాధిపతి ఫ్రాన్సిస్ త్రిభువు ఒకవ్యాసం యిలా వ్రాసాను.

"జర్మనీకి సంతృప్తికరంగా జెక్కో సమస్య పరిష్కారం కాకపోతే సమైరింజనులోగా యూరపులో మళ్ళో 1928 లో 1914. కాని 1938 లో 1914 లాగ బ్రిటను అలక్ష్యస్థానంలో వున్నట్లు భావించకండి— బ్రిటనుతో ఏకోన్ని రాజ్యాలు యుద్ధానికి దిగడం—

అంతటితో బ్రిటనుకు ముఖ్యమైన రెండు మూడు రాజ్యాలు తటస్థభారం భావతం—

తెంటనే బ్రిటను సామ్రాజ్యవిచ్ఛిన్నతికి తొంటనే అవకాశంయిర్పడం జరుగుతుంది.

అందుకే రానురాను జకోస్లోవాకియా వ్యవహారాలు మారి విషమసమస్యగా పరిణమించడం మొదలిస్తాయి.

... అలాంటకాల్స్ హాడీ ప్రాంతలంటే యూరాకుపదేశం గూర్చి నిజస్థితిగతులు తెలిస్తే బ్రిటను ప్రజలూ, ప్రభుత్వం దానితో తెల్లగా యిలించుకోవడమూ మానడమూ నిర్ణయించుకోవాలి.

నిజంగా డెయిలీమెయిలులాగ అంటేయాపిళం రాజకీయ సంబంధంతోపాటే ఎట్లాగ? అంతర్జాతీయ మిత్యంతో పోతే ఏంగతిగావాలి బ్రిటను!

గడుసు పెండ్లాము -

— ముంగమూరు నరసింహారావు బి. ఏ., బి. యల్.

...ప్రొద్దు కుంకుటకింకా అరగంటున్నది - [illegible] కంటిపాపకు [illegible] సింహద్వారము మీదుగా, [illegible] వస్తున్నారు - అధికార [illegible] [illegible] దివ్య [illegible] సరదా [illegible] [illegible] తెచ్చి [illegible], ఇంకొక [illegible] "క్లిక్" అని [illegible].

మొగల [illegible] - [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] "అన్నా" అని హాయిగా [illegible] అనుభవించారా.

[illegible] చల్లగా [illegible] [illegible]

[illegible]

"రామబాబూ! రామబాబూ [illegible]"

[illegible]

గా! దయచేసి చెప్పాలి. ఏమంటే ప్రొద్దుపోతే [illegible], ఏమి అపాయము [illegible], దేవుడా, అని [illegible] [illegible] బాబూ! [illegible] లదూ!"

క్షమా! రామబాబూ ఎన్నటికీ క్షమ [illegible] ఒకరి [illegible]! [illegible] [illegible], ఎందుకంటే, ప్రతి [illegible]

"[illegible]" [illegible]

[illegible]

[illegible] అన్నాడు ఒకనాటి.

రామబాబూ [illegible]

[illegible] "[illegible]" [illegible]

[illegible] ఉదయించే [illegible]!"

[illegible]: "[illegible] పెండ్లాము [illegible] [illegible] ఆనందంలో [illegible]"

[illegible]: "అవునా! పెండ్లామంటే అట్లుండాలి- ప్రొద్దున్నది, ఇప్పటివరకు కష్టం [illegible]"

"[illegible]! [illegible]"

"ఏంకేమరా! ఒక్లంతా [illegible] పెండ్లాముగనుక [illegible] "పుణ్యాత్మా వస్తుంది"

"బళీ! బళీ!" అన్నారు కొందరు.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

జీవామృతము

రుచికరమైన ఈ మరబల్ కొంక్యా ప్రతి చుక్కా బలాన్ని ఆరోగ్యాన్ని ఇస్తుంది. ఉక్కు గుణముగల అపూర్వమైన మూలికలతో తయారు చేయబడింది. మేధాశక్తిని, దేహ ధారుఢ్యతను వృద్ధిచేసి బలహీనత చెందిన నరములకు పటుత్వమును చేకూర్చును. శాశ్వత ఫలితముల నొసగును. అన్నిమందుల షాపులలో దొరకును.

ఉత్పత్తిదారులు:

ఆయుర్వేదాశ్రమం మద్రాసు

విక్రేతలు: అమర్ చంద్ - సోభాచంద్, మద్రాసు.

సర్వసుధ

నపుంసకత్వమును బలహీనతను నశింపజేయును. కండపుష్టిని ధాతుపుష్టిని కలిగించి శరీరమునకు మిక్కిలి బలమును చేకూర్చును.

1 నెలకు 60 మాత్రలు రు10-0 0 లు.

స్త్రీసుధ

స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు

20 సంవత్సరములనుండి మా అనుభవములో నున్నది

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 నెలకు 1 తులం రు 3-0-0 లు.

N.B. ఇంకను 250 రకముల [illegible], మరికొన్ని అనుభూత మందులును, మాచే రచింపబడిన ప్రసిద్ధములగు ఆయుర్వేద గ్రంథములును మావద్ద దొరకును.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

బెజవాడ.

మా అనుభవ మందులకును గ్రంథములకును ప్రసిద్ధమగు ఏజెంటులు కావలెను.

మదన కామేశ్వర లేహ్యాం

ఇది మిక్కిలి వీర్య వృద్ధిని. బలమును [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] రు 1-4-0.

[illegible] 1-0 [illegible]

[illegible] అండ్ కంపెనీ,

[illegible]

బకాయి బాకీలు

—అచంట గోపాలరావు

రైతులపై బాధలు కాంగ్రెసువారు గుర్తించి రాష్ట్రాధికారము వహించిన వెంటనే ఋణవిమోచనచట్టము ప్రవేశపెట్టిరి. ఇది శాసనసభలలో [illegible] గ్రామాంతరములు [illegible] ఋణదాతల మోసముల [illegible]. ఈ చట్టము [illegible] స్వార్థపు [illegible] ఋణదాతలలో [illegible] ఈ చట్టమునకు ప్రతిఘటించిరి. ఋణదాతలందరు భాగ్యవంతులు కారు!

ఏకకాలమందైనను గొప్ప మార్పులు గావించినప్పుడు అమాయకపు ప్రజలకు కూడా కష్టములు ప్రాప్తించును. ప్రజా స్వలాభాపేక్షను త్యజించి త్యాగశీలతను ప్రదర్శింపవలెను. [illegible]

[illegible]

చల్లపల్లి ఎస్టేటు

రైతులనగా జమీందారుకు శిస్తునిచ్చెడి బాధనెఱుగని యచేతనవస్తువులని తలంచుట.

"ఏమండీ మేనేజరు గారూ! పేదరయితు [illegible] తన ప్రాణత్యాగముతో [illegible] చేయుటకు [illegible] మా పూర్వులు [illegible] సేద్యముచేసిన భూములలో [illegible]" అని యొక పేదరయితు అడిగితే మేనేజరుగారూ! [illegible] వారు [illegible] అని జవాబిచ్చినారు. మేనేజరు గారి [illegible] రాజాగారి [illegible] రైతులు చెప్పుకొనవలసిన [illegible]

[illegible] 800 [illegible]

[illegible]

కులములు, కలహాలు, [illegible] హింసలు మొదలయిన విపత్తులనుండి హిందూదేశ ప్రజలు బయటపడినారు. [illegible], అక్బరు, జహాంగీరు, ఔరంగజేబు, షాజహాను మొదలయిన చక్రవర్తులను జూచినకాలము. అటులనే కంపెనీ ప్రభువులను దివానులకు గూడ జూచినది. కాలము బ్రహ్మస్వరూపము. ఇంక ప్రజలలో కొందరికి ఎస్టేటుపరిపాలనా విధానము [illegible] రాజాగారుగాని మేనేజరులుగాని తెలుసుకోవలె ప్రజలనిబ్బంది పరచుటయు ప్రజలు కాలమునకు [illegible] సమదాయపుభూమి [illegible] తెలుసుకోవలదా! [illegible] ప్రత్యక్షమవుతారు ఎస్టేటు వారు [illegible] సమదాయపు భూములతో ఎస్టేటు కెటువంటి యధికారమున్నదో తెలిపెదరా!

స్థానిక [illegible] గుంటూరు [illegible] పేదరయితులయొక్క [illegible] సంఘటించు కాలమున [illegible]

—ఒక పేదరయితు.

ఆకాశరామన్న జాబులు

పాఠశాలలలో హిందీ నిర్బంధమును త్వరలో మార్పు గావించనియెడల [illegible] ఆకాశరామన్న జాబులు [illegible] మంత్రులకు కొందరికి వచ్చినవట. ఒక ఉత్తరంలో [illegible] యున్నదట

* * *

వార్ధా ట్రెయినింగు కాలేజి

వార్ధా విద్యావిధానము ప్రకారం ఏర్పడిన [illegible]

* * *

[illegible]

* * *

[illegible]

* * *

[illegible]

* * *

* కలవగుంట ఎస్టేటు రైతుల ఘోష *

వెంకటగిరివారు కొనుగోలు చేసినతర్వాత శిస్తులు హెచ్చినవి, కంచె పుల్లరి పద్ధతి ప్రవేశ పెట్టబడినది.—

పైర్లను కాపాడుకొను నిమిత్తము అడవి మృగములను హానికలుగ జేసిన కేసులు పెట్టబడును.—

రైతులు పన్ను భారముచే క్రుంగి, కృశించి, క్షుద్బాధా పీడితులై, ఋణగ్రస్తులై మల మల మాడుచున్నారు.—

రైతులస్థితి గొఱ్ఱెలను తోడేలుకు అప్పజెప్పినటులున్నది.—

అధిక పుల్లరి రేట్లను కట్టజాలకున్న రయితుల పశువులు అటకాయించ బడుచున్నవి —

చిత్తూరు జిల్లాలోని కలవగుంట ఎస్టేటులోని పన్నరరం, నిమ్మకాల్లపల్లె గుర్లపల్లె, కట్టకుంట, యార్లపూడి, బత్తులపల్లె వగైరా గ్రామముల రైతులు వారి జమీందారు వారి ఫిర్యాదు సమర్పణ పెట్టుబాధలను సహించలేక నెల్లూరుజిల్లా జమీన్ రైతు సంఘము వారి కార్యదర్శి మంత్రి వెంకటాద్రి గోపాలరెడ్డిగారు వెంకటగిరిలో క్యాంపు చేసియుండిన సమయము అనగా తే 11-8-38 దిన దరఖాస్తు చేసుకొనిరి. ఇందుపై నేను తే 24 దిన విచారణ నిమిత్తమై కలవగుంట గ్రామమునకువెళ్లి సదరు గ్రామముల రైతులనం దరిచేర్చి విచారించి తిరుగ కలిసి గ్రామాలను స్వయముగా వెళ్ళి చెరువులు వగైరాలు తనిఖీ చేసి వారి ఇబ్బందులనుస్వయాన్ని విచారించితిని.

పైన కనబరచిన గ్రామములన్నియు 20 సంవత్సరములకు పూర్వము కాళహస్తి జమీందారుని పాలన క్రిందయుండినవి. ప్రస్తుతము 20 సంవత్సరములనుండి వెంకటగిరి జమీందారుని ప్రథమ పాదయుము, వెంకటగిరి ఎస్టేటును అవినీతికరముగా పాలించుచున్న వారిలో అగ్రగణ్యులగువారు. సదరు గ్రామములను కొనుగోలు కనిరి. ఈ గ్రామములు లోగడ కోర్టుఆఫ్ వార్డ్సు పెత్తనము క్రింద యుండినప్పుడు రైతులు వారిపశువులనుగాని మేక, గొఱ్ఱెలనుగాని, పుల్లరిలేకుండ మేపుకొనుచు అడవులలో ఉచితముగా, కట్టె, కంప, సత్తువకు ఆకు, వ్యవసాయపనిముట్లు, ఇంటిసామాను వగైరాలు తెచ్చుకొనుచుండిరి. కాళహస్తి జమీందారుని పెత్తనము క్రింద యుండినప్పుడు కంచెల పద్ధతిలేకుండ అడవులలో మేపుకొనుటకు ఆవు 1 కి 0-1-6, గొఱ్ఱె 1 కి 0-0-6, మేక 1 కి 0-2-0, బఱ్ఱె,ఎద్దుకును మాఫీగాను మేపుకొనుచు కట్టె, కంప, ఇండ్లసామాను, సత్తువకు ఆకు, వ్యవసాయపనిముట్లు, ఉచితముగా తెచ్చుకొనుచుండిరి. శిస్తులు మాగాణి యం 1 కి రూ 8,7,6,5,4 రేట్లుకలదు యుండెను.

వెంకటగిరివారు కొనుగోలుచేసిన కొంతకాలమువరకు పైవిధముగానే పరిపాలించుచుండిరి అయితే సు॥ 1920 సంవత్సరములో పర్యేక్షణయించి మాగాణిరేట్లు హెచ్చించి యం 1 కి 15, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, వరకు వసూలు చేయుచున్నారు. మెట్టలలో పిచ్చ హెచ్చుచేసిన రొండల యం 1 కి రూ 8-8-0 లున్న, స్వంత ఫాఫుల ఆధారముతో సజ్జ, రాగి వగయిరా పైర్లు పెట్టిన రొండల పైన వారు శిస్తులును వసూలుచేయుచున్నారు.

ఆయాగ్రామముల చెరువులను తనిఖీచేయగా కొన్ని చెరువులట్టులు గొన్నెముఁఅగామారి మొత్తము మీద వరువకాలువలు పూడిపోయి, తూములను చెరువుకట్టలును రిపేరులేక చాల అధ్వాన్నస్థితిలో యున్నది. రైతులను విచారించగా ఈ చెరువుల క్రింద సుమారుగానుండి 30 సంవత్సరములనుండి చెరువులు అధ్వాన్నస్థితిలో యున్నందునను, సకాలమునకు వర్షములులేనందునను పైర్లు ఎండి పోయి పండనిరొండల రిమిషనుల కొరకు ఎన్ని పర్యాయములు అర్జీలుపంపుకున్నను తనిఖీ రాదు. ముజరా నివ్వరు.

ఈ గ్రామములు కొండక్రింద దిట్టముగు అడవులలో యున్నందున అడవిమృగములు, పందులు జింకలు మొదలగునవి పైర్లను నాశనముచేయు చున్నవి. రైతులు వారిపైర్లను కాపాడునిమిత్తమై వాటికి ఏలాటి హానికలుగచేసినను జమీందారుడు శిక్షపోని కేసులుపెట్టి బహునానా విధంబుల బాధలు పెట్టుచున్నాడు.

ఈ గ్రామములు వెంకటగిరివారి పరిపాలన క్రిందికి వచ్చిన కొంతకాలమునకు అనగా 1932 సంవత్సరములో అడవులను కంచెలుగా భాగించి ఎద్దు 1 కి 0-8-0, బఱ్ఱె 1 కి 0-6-0, ఆవు 1 కి 0-8-0, మేక 1 కి 0-8-0, గొఱ్ఱె 1 కి 0-1-0, చొప్పున పుల్లరి చెల్లించనిచో పశువులను అడవికి పోనీయక జమీందారుడు అటకాయించి రయితులను నానాబాధలుపెట్టిరి. సదరుబాధలుసహించ లేక రయితులవద్ద అప్పటిలో కంచమొత్తము లకుగాను ప్రోనోట్లు వ్రాయించుకొనిరి అందులో సిపాయిఒత్తాల క్రింద రూ॥ 160-0-0 లు వసూలుచేసియున్నారు ఈవిధముగా ఒక్క సంవత్సరము మాత్రము చెల్లించిరి. తదనంతరము అంతమొత్తములను భరించజాలకయు, జీవనస్థితిపల నను, ఆనాది ఆచారమునకు వ్యతిరేకముగా యున్నందునను, సుమారు పండ్రెండు సంవత్సరములనుండి ఏలాటి పుల్లరి లేకుండ మేపుకొను చుండిరి ప్రస్తుతము రెండు మాసములుగా, పుల్లరి కట్టనిచో పశువులను కంచలలోనికి పోనీయమని అటకాయించుచున్నారు. రయితులు జమీందారు కొనుగోలుచేసిన నాటి రేట్ల ప్రకారమైతే కట్టగలముగాని లేనియెడల కట్టజాలమని చెప్పు చున్నారు. జమీందారు వినక కొంతమంది సిపాయీలను వెంకటగిరి నుండి ఈ గ్రామము లకు పంపించి గ్రామములలో నున్న ఫారెస్టు వాచర్ల సహాయముతో పశువులను అటకాయించు చున్నారు. మేతలేక ఇప్పటికే 100 పశువులు చనిపోయినవి.

అనాదిఆచారము ప్రకారము రైతులు అడవు లనుండి ఎండుకట్టెలు, కంప వ్యవసాయపనిముట్లు తెచ్చుకొనినయెడల జమీందారు వీరిపై కేసులు పెట్టించి రైతులను చాల హింసించుచున్నారు. ఇందుమూలముగ రైతులు తే 28-6-1938 దిన చంద్రగిరి సబ్ కలెక్టరుగారికి అర్జీద్వారా తెలుపు కొనగా వారు త్వరలో విచారించి తగుఫైసల్ము చేసెదమని చెప్పిరి. కల్లాంశెటు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరువారు తే 27-7-1938 దిన కలవగుంట గ్రామమునకు విచారణకు రాగా రైతులు చనిపో యిన పశువుల చర్మములను వారికిచూపించి వారి యిబ్బందులను తెలుపుకొనిరి. కాని ఇంతవరకును పైవారి ఉత్తర్వులు ఏమియు రానందున రైతులు చాలబాధ లనుభవించుచున్నారు.

మొత్తముమీద ఈఎస్టేటులోని పన్నులవిధానము అవినీతికరముగాను గవర్నమెంటు రేట్లకన్న ను చాల హెచ్చు గాను, భరింపరానివి గాను యున్నది సేద్యపుభూమ్యాశిస్తులు హెచ్చుపన్నుల భారముచే క్రుంగి, క్షుద్బాధాపీడితులై, ఋణ గ్రస్తులై, మలమలమాడుచున్నారు. వెంకటగిరి ఎస్టేటులో ఏలాటి సంబంధము లేకపోయినను అక్రమముగా జోక్యముకలుగ జేసికొని అవినీతికర ముగా పరిపాలించుచున్నవారే ఈ ఎస్టేటును పాలించుచున్నందున వీరి నిర్బంధవిధానముగూర్చి వేరుగా చెప్పనవసరములేదు. జమీందారులు వారి పన్నులకొరకు, విలాసములకొరకును జాగ్రత్తపడు చున్నారేగాని రైతుల స్థితిగతులను చూచుట లేదు. పైగా వీరు పరిపాలనాబాధ్యత వహించుటకు అనర్హులు. ఈ ఎస్టేటు వ్యవహారము చక్కబడుట దుర్లభము. చేపలను కొంగకును, గొఱ్ఱెలను తోడే లుకిని వొప్పజెప్పినట్లు, ఈ అమాయకులును, నిస్స హాయులగు రైతుల ఈదారిదోపిడి గాంధ్రదు వొప్పజెప్పుట అక్రమము ఇందుచే వెంటనే ప్రభు త్వమువారు ఈఎస్టేటును స్వాధీనపరచుకొని రైతులరక్షించనియెడల నిరంతరదారిద్ర్య పీడితు లగు ఈ రైతులోకములో జరుగబోవు ఆర్థిక సాంఘిక రాజకీయ విప్లవమును ఆణచుట బహు దుర్లభమని ప్రభుత్వమువారికి మనవిచేయు చున్నాను.

చిత్త గురునాథం,
నె. జి. జ. రైతుసంఘం కార్యదర్శి.

ఒక ప్రత్యేక ప్రభుత్వోద్యోగిని గురించి కేంద్ర అసెంబ్లీలోగాని. రాష్ట్రీ అసెంబ్లీలోగాని ప్రశ్న లువేయుటకు నిబంధనలకు ప్రతికూలమని మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు తెలుపుచున్నారు.

అతి విచిత్ర కుష్టునివారిణి (రిజిష్టర్డు)

గుణము!! అత్యద్భుతము!! ఆశ్చర్యము!!

అష్టాదశకుష్ఠు, బొల్లి, సర్వవిధ చర్మవ్యాధులుగల నిరాశాపరులగు రోగులపాలిటి కల్ప తరువు, దిశోపకారమునకై శ్రీ భాస్కర పండగోరాగి వద్యునిచే ప్రసాదింపబడిన మహా యోగము. అనేకులువాడి శుభఫలములై అను భవించుచున్నారు.

సర్వ సుఖరోగ నివారిణి.

ఎంత పురాతనమై జీర్ణించి, ఎట్టి అపాయ స్థితియందున్న సుఖరోగములకైనను 8 పూటలకే అత్యధికగుణము. పథ్యము లేదు. వెలస్వల్పము 40 దినములకు రు. 4/-లు మాత్రము

మరియు-అన్ని ప్రదేశములందును సమర్థతగల ఏజెంట్లు కేతముపై కావలెను.

వివరములకు:— జి. వి. రెడ్డి (ప్రొప్రయిటరు) మెసర్సు, వి. రెడ్డి అండ్ కో (రిజిష్టర్డు) గోపాలపురం, తూర్పు గోదావరి

వెట్టిచాకిరి

మునగాల ఎస్టేటులో.

కు న్న రి.

బావులన్నిట్లో మునగాలలోని మెరుగు
అందుకోసము కుమ్మర్లు దండువారి
భుజము జాసెదురొత్తున పొంగిపోర
రోజు కావళ్లు మోయాలి రోజంతటు॥

ఉదయమేలేచి కావడికూపుడంటు
కాలిండదకను ఓ! మునగాలనుండి
రాగిబాటను పత్తిపైర్లు రామభోము
మోయుచున్నారు కుమ్మర్లు మంచినీర్లు॥

కోటలోపల కావడి కూలజేసి
మోసి మరికొన్ని కావళ్లు పాదిపూడ్చి
కడిగి కోటంత నీళ్లతో గుడిచేసి
తిండికోసము చూస్తాము తెల్లముఖము॥

కదను అదలించి బెదరించి కసరికొట్టి
పంపు! మక్కెన బియ్యపుగబ్బుకూడు
కుక్కమాదిరిపారేసి ఒక్కపిడత
ఒట్టు! నడిగూడె మధ్యకారకర్తమునట!

గబ్బుకూడును తినలేక గడియదాటి
బయటపడిపోయి పొదలోన పారవేసి
అంటుడొక్కతో కుమ్మరి అలసిపోయి
చేరుకుంటాడు మునగాల "చిన్నగుడిసె"

పరంధామయ్య.

నెల్లూరు మండల ప్రాథమిక విద్యాసంఘము.

నెల్లూరుమండల ప్రాథమిక విద్యాసంఘ స్థాయిసభ్యులు తే 27-8-38 దిన సమావేశమైరి. శ్రీపల్లికొండరంగయ్యగారు సభకులధ్యక్షతవహిం చిరి. ఆసోసియేషన్ సైలాన్ చర్చింపబడితీర్మానింప బడినవి. శాశ్వత నిధిని చెల్లించినవారే సభ్యత్వ మునకు అర్హులనియు, శాశ్వత నిధి కట్టుదిట్టములా ప్రతిసంవత్సరము ప్రతిసెంటరు సంవత్సరమున కొకరూపాయ చందావిధిగా మండలసంఘ కర్య లకుగాను చెల్లించవలసినట్లును, ఇప్పటికి రిజిష్ట్రే షను రుసుమును పంపిన సెంటర్లు మండల సంఘ ములో అఫిలియేట్ కాబడిన సంఘములుగను, ఇకముందు రిజిష్ట్రేషను రుసుము ఒక్కరూ పాయ చెల్లించిన సంఘములున్నియు, నిందు అఫిలి యేటయిన సంఘములుగా లెక్కింపబడుటకున్న తలసిన చట్టములు గావించిరి.

ప్రతియుపాధ్యాయుడును ఈసంఘాభివృద్ధి కొరకై శాశ్వతనిధి సభ్యుల పెక్కుదుగనిందు జేర్పవలసినట్లు కోరుచు తీర్మానముగావించిరి. అఫిలియేటయిన సంఘములు మండల సంఘమునం దొక ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము పొందియుండు టకు నట్టిమునందవకాశములు గల్పించిరి.

ఇప్పటికిని రిజిష్ట్రేషను రుసుము పంపని సంఘములవారు సదరుసొమ్మును త్వరలో పంప వలెనుసిరి.

కొప్పోలు వెంకటాద్రి,
మండలసంఘ కార్యదర్శి.

రైతులోకం

ఈస్టుబ్యాంకు కెనాలు రైతుల సభ

13—8—38 తేదీన బెజవాడ తాలూకా రామవరప్పాడులో ఈస్టుబ్యాంకు కెనాలు రైతుల సభ కృష్ణాజిల్లా రైతుసంఘాధ్యక్షులగు కామినేని వెంకటప్పయ్యగారి అధ్యక్షతను జరిగెను. నిడమానూరు, కర్లంపాలెం, రామవరప్పాడు, ప్రసాదంపాడు, గ్రామములనుండి సుమారు 1000 మంది రైతులు సభకువిచ్చేసిరి. రైతుల యాహ్వానముపై వేములకూర్మయ్య యం. యల్. ఏ. గారు, పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు ప్రధానకార్యదర్శియైన మంతెన కూర్మనారాయణగారు, కృష్ణాజిల్లారైతు కాంగ్రెసుపక్షన్యైన నండూరి ప్రసాదరావుగారు, పొన్నా వీరరాఘవయ్యగారు మరికొందరుప్రముఖులు సభకువిచ్చేసి ఉపన్యసించిరి. రామవరప్పాడు యువజనసమితి వెంకటప్పయ్యగారికి, కూర్మయ్యగారికి విజ్ఞప్తిపత్రములను సమర్పించిరి. పిమ్మట సమావేశ ఉద్దేశములనుగూర్చి కొమ్మలపాటి వెంకటప్పారెడ్డి, దొంతి రామిరెడ్డి, కర్లం కూరారెడ్డి, కూసం వెంకటరెడ్డి, మున్నగు రైతులచే వివరింపబడెను. ఈ పల్లెగ్రామాల పశువు మున్నగు వైపులు గత 20 సం॥ నుండి కరవు కాల్వక్రింద సాగుచేయబడేవి. ఈస్టుబ్యాంకు కెనాలు వచ్చినపిమ్మట 8 ఏండ్లనుండి ఆకాలువ భూములక్రింద తాత్కాలికముగా సాగుబడికి నీరు సప్లయిచేయుచున్నారు. కాని యీసంవత్సరము భూములు మూసివేయించి నీరు సప్లయి చేయుటకు సూపరింటెండెంటు ఇంజనీయరు నిరాకరించినందున పైపల్లెగ్రామాలయొక్క దాదాపు 100 యకరముల పశువు, విర్రి వగైరా తోటలకు విశేషనష్టం కల్గనున్నది. కాబట్టి రైతులందరు యేకగ్రీవంగా ఆందోళనసాగించి తూము యిప్పించుకొనుటకై ప్రయత్నాలు జరుపుటకుగాను ఈసభ సమావేశపరుపబడినది.

వెంకటప్పయ్య, కూర్మయ్య, గారలు రైతులను లంచమిచ్చు పద్ధతిని మానవలెననియు, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమువచ్చిన పిమ్మట లంచగొండితనము నశించుచుండగా రైతులింకను లంచము లిచ్చుటకు ప్రయత్నించుట హానికరమని చెప్పిరి. మరికొందరుపన్యసించిన పిమ్మట కొన్నితీర్మానములు గావించబడెను.

పైపల్లెగ్రామాలకు యీసంవత్సరం వెంటనే పశువువగైరా మెట్టపైర్లకు నీటిసప్లయి చేయవలసినదనియు, కేసరపల్లి, సూరంపల్లెవారు, గ్రామకరణాలు నీటి ధర్మాస్తులుగాను మామూళ్ళు పుచ్చుకొనుచున్నందున వారిని శిక్షించవలసినదనియు, రీసెటిల్మెంటు అధనపుపన్నులను రైత్వారీ ప్రకారంకు పూర్తిగా రమిషనుయిచ్చి జమీన్దారీ గ్రామాలకు 0—8—0 మాత్రమే యిచ్చుట అధన్యాగాన పూరారిమిషన్ ఇవ్వవలసినదనియు, ఈ జమీన్దార్ల అడిగిరంపాట్లును యిబ్బందులపాలు చేసుకొనుటకై యింకొక యేడాదిగడువునిచ్చు బిల్లును ఉపసంహరించుకొనవలెననియు, తీర్మానములు గావించబడెను.

హరిజనులు మంచినీళ్ళకై బావుపను యిబ్బందులను విన్నవించుకొనిరి. రాత్రి 10 గంటలకు సభముగిసెను.

పైగ్రామముల పశువులగైరా పైరులకు నీరు సప్లయి చేయవలెనని వేముల కూర్మయ్య, వెంకటప్పయ్య గార్లు ...

వాడ ఎగ్జిక్యూటివ్ సూపరింటెండెంటు ఇంజనీయరు గారిని బెజవాడలో 13 తేదీ కలుసుకొనిరి. ఇంజనీయరుగారు శ్రద్ధగావిని తాము చేయగల సహాయము చేసెదననిరి. లంచగొండితనం మున్నగు యితర విషయములను గురించి 2 గంటల కాలము చర్చించిరి.

తిరువూరు ఎస్టేటు.

రాజుపేట గ్రామంలో ఒక చెరువుగట్టుమీద ఉన్న తుమ్మచెట్టునుండి ఒకరైతు ఒక కొమ్మను నరికి కొట్టుకున్నాడని అతనికి జరిమానాగా రు 50 లనుండి తరువాత రు 30 లు జమీందారు వసూలు చేశాడు

రైతులను హింసించవలెనని పట్టుదలతో గంపలగూడెం, గంపలకిపాడు ఎస్టేటు జమీందార్లు రైతులపశువులు దారిన వెళ్లుచున్నా, రైతుల అనుభవంలోవున్న భూములలో మేస్తున్నా కొలువు వందలు వందలుగా పశువులను పౌండు దొడ్డికి తోలుచున్నారు.

జలంత్రా

ఉత్తర విశాఖపట్నం జిల్లాలో జలంత్రా ఎస్టేటురైతుల మలపాపురం, జెంకిభద్రా, లఖరను, బేసి, బురగాం, జలంత్రాగ్రామ కాంగ్రెసు కమిటీల యాజమాన్యమున జలంత్రాలో సమావేశమై యీసంవత్సరం వర్షములు లేనందువలన పంటలు పండనందున జమీందారు రిమిషన్ యిప్పించవలసినదనిన్నీ, సాధ్యమైనంత త్వరలో జలంత్రా హరిగాం ప్రాజెక్టు నిర్మించవలసినదనిన్నీ పశువుల పుల్లరికేట్లను పూర్తిగా రద్దు చేయవలసినదనిన్నీ తీర్మానించిరి.

విడవలూరు గ్రామ రైతు సంఘం

గత నెల 29 తేదీ స్థాపించబడింది. ఈబిరెడ్డి వీరారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగను, బెజవాడ శంకరరెడ్డిగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి.

ఈసంఘోద్దేశము అక్రమములు వదలి న్యాయమగు కార్యములు చేయుట.

గతనెల 30 తేదీ ఉగ్గుమూడి పిచ్చమ్మ, మాకలపాటి రామిరెడ్డి, గోవర్ధ అప్పలమ్మ చెల్లుబడియగుచున్నట్లు కొత్తబిల్లు ప్రకారం లెక్కచూచి తీర్మానించమని రామిరెడ్డిగారికి కోరినట్లును, లెక్కచూపక కాలయాపన జరుగుచున్నట్లు యీసంఘంవారిని తీర్మానం గావించమని కోరుచు అర్జీ యీసంఘ కార్యదర్శివద్ద దాఖలైనట్లుల తెలిసినది.

— ఉగ్గుమూడి రామిరెడ్డి,
కాలీల ప్రెసిడెంటు

మాతక్కిలో భూస్వాముల దౌర్జన్యం.

గుంటూరు జిల్లాలో మంగళగిరి డివిజనుకు చెందిన మాతక్క గ్రామంలో మాలమాదిగలపై భూస్వాముల దౌర్జన్యం చెలరేగుచున్నది ప్రభుత్వలేబర్ డిపార్టుమెంటువారు హరిజనులకు బావులు, త్రవ్వించుట, పాఠశాలలు పెట్టించుట, ఉచితంగా భూములిప్పించుట మొదలగు ప్రోత్సాహ్యాలు గావించుచున్నప్పటికిని యీగ్రామ హరిజనులు సవర్ణులతో సమానంగా స్వతంత్రం యించేయుట, పనుపు మొదలైన పంటల వ్యాపారంలో పోటీచేయుట ప్రారంభించారు. భూస్వాములకద్ద పాలేర్లుగా పనిచేయుటకు మానుకున్నారు వ్యాపారంలో భూస్వాములు కోరినధరకు పసుపు విక్రయించుట నిరాకరించారు.

హరిజనులలోకలుగుతూన్న యీచైతన్యాన్ని చూచి, మాతక్క భూస్వాములు వారిపై దౌర్జన్యాలు సలుప మొదలెట్టారు గత నెలలో సుమారు పదిమంది హరిజనులను గ్రామచావడికి పిలిపించి, 5 గురు భూస్వాములు చావడివెనుక ఉండే ఇరుకైన సందులో వారినిపెట్టి, వ్యవసాయంలోనూ, వ్యాపారంలోనూ వారు చేస్తూన్న పోటీ మానవలసినదని బెదరించారు. కర్రలతో వారినందరినీ దారమోదారు దేహమంతటా గాయాలుతగిలాయి. ఒకనికి కడికాలు ఎముక విరిగింది. గాయముల చికిత్సకొరకు వీరు మంగళగిరికి ప్రయాణమైతే కేసువస్తుందేమోనని కలంది భూస్వాములు బండ్లవాళ్లను భయపెట్టి ఎక్కడికీ వెళ్ళనీయలేదు కేసుచేస్తే నాశనం చేస్తాంఅని బెదిరించారు మాలమాదిగ పల్లెలనుంచి ఎవరూ ఎక్కడికీ వెళ్ళకుండా చుట్టూ కాపలా పెట్టారు. ఈ దౌర్జన్యాలకు భయపడి, హరిజనులు ఎవరికీ రిపోర్టుచేసుకోలేక పోతున్నారు. లేబర్ స్కూలులో పనిచేస్తూన్న టీచరుకూడా మరొక గ్రామానికి వెళ్ళిపోయ్యాడు.

రెవరెండ్ చిన్నప్ప అనే ఒక కాథలిక్ ఫాదరీ తన సంచారంలో మాతక్క వచ్చినపుడు గాయపడిన హరిజనులను స్వయంగాచూచి, గ్రామ పరిస్థితులను తెలుసుకొని, మంగళగిరి పోలీసు స్టేషనులో రిపోర్టుచేశాడు. కాని పోలీసులు విచారణ చేయలేదు. తరువాత గుంటూరుజిల్లా ఆదిఆంధ్ర సంఘాధ్యక్షులైన మాతక్క వెంకటేశ్వర్లుగారు, లేబర్ స్కూలు హెడ్ మాస్టరుగా సైపి ఆంజయ్యగారు పై విషయములను తెలియచేస్తూ జిల్లాకలెక్టరుకు, జిల్లాపోలీసు అధికార్లకు అర్జీలను పంపారు. మంత్రులకుకూడా ఆ అర్జీల నకళ్ళు వెళ్ళాయి. కేంద్రమంత్రులు కూడా యిచ్చారు. కాని జిల్లాఅధికారులుగాని, మంత్రులుగాని ఎట్టి చర్యతీసుకొనలేదు మాతక్క భూస్వాముల ఆడిందిఆటగాను, పాడిందిపాటగాను వున్నది.

నందిగామ

ఈగ్రామ ప్రక్కనుండు బుడమేరు నూతనగట్టు గండిపడి వరదలవలన పొలములు పాడవుటచే పొలము పూర్తిగా నష్టమగుటచే సుమారు 150 యకరముల భూగానిది నుంచిదైపోయినది. గండిపడుటచే సుమారు రైతులు పూర్తిగా కొలిపోయినందున నివాసయోగ్యమైన ఇల్లు ఒక్కటి కూడ లేదు. హరిజనులు యిండ్లు భూమట్టమైనవి పూరు తిరుగకట్టుకోలేకపోయి నివసించుటకు వీలులేదు. వరదవచ్చిన నీరుపూర్తిగా పైకిపోవ దారిలేకపోవుటచే ఈగ్రామస్తులు వరదబాధ భయపడుచున్నారని తెలియుచున్నది.

మందసా రైతులు

కష్టములు తీరునని రైతులుదాల కష్టపడుచున్నారు పశ్చాత్తాపమున్నా, చెరువులు సరా చెడిపోయినవి. పశువులకు మేతలేదు. కిస్తులు కొండింతలు, మూడింతలై పోయినవి. ఋణవిమోచన చట్టంవలన రైతుపరపతి నశించింది. దాన్ని మేలాదైనా కలిగించడం ప్రభుత్వ విధ్యుక్తధర్మం.

—మాపూరు పద్మనాభం

అమ్మవారి కుప్పం

ఈగ్రామం చిత్తూరు జిల్లా చంద్రగిరి తాలూకాకు చెరిన కార్వేటినగర సంస్థానపు పరిపట్టు తాలూకాకు చెందినది. రైతాధీనమునగల వంజపుంజ భూములందు ఇంతవరకు సర్వే జరిగియుండలేదు గ్రామ యజమానులు పెట్టుబడికి తగిన వరుమానము కొరకు పరిశ్రమించుచున్నారే గాని జనోపకారక సౌకర్యములకు పరిశ్రమించుటలేదు భూమిశిస్తు ఇతర గ్రామాలకన్న అధికము. వంజభూములకు 6 1/4 సెంటుగల ఒక గుంటకు 6 రూపాయల ధాన్యరూపం, 0—4—0 రొక్కమును నీటితీర్వ అనుజాస్తు వసూలు చేయుచున్నారు ద్వాదశి కష్టములుగా చెప్ప దగినవుత్తుకేసు రైతుల భూములు ఋణముక్రింద తనఖా వుంచబడుచున్నవి పశువుల మేతకు తగు బీడుభూములు లేవు.

—యం. సుబ్బరామయ్య.

చిన్న రైతుల రక్షణబిల్లు

పంజాబులో ఇదివరలో భూములసూర్పిన చట్టము ఒకటి గావింపబడియుండెను. దానివలన రక్షింపబడిన ఫలితము కలుగలేదు. చిన్న రైతుల అప్పులు పెద్ద ఆసాములకు అపారి యగుచున్నవి. అందువలన లాహోరు శాసనసభలో మరొక చట్టము ప్రవేశపెట్ట బడుచున్నది. దీనివలన 15 యకరములుగాని అంతకు తక్కువగాని భూమికల ఆసాములు తమ భూమిని అన్యాక్రాంతము చేయుటకు వీలుండదు.

ఒరిస్సా కౌలుదారీ బిల్లు

ఒరిస్సా గవర్నరుగారు ఒరిస్సా భూమి కౌలుదార్ల చట్టమును ఆమోదించిరి.

యు. పి. కౌలుదారీ బిల్లు

మీరట్ డిస్ట్రిక్టు జమీందారీ మహాసభలో బిల్లునిబంధనలను విమర్శించుచు, జమీందారుల సంఘాలైక్యకరణ, జమీందారుల హక్కుల రక్షణ పరిచారయూనకు ఒకవాలంటీరు దళము యేర్పాటు చేయవలసిన ఆవశ్యకతను గురించి మాట్లాడిరి బిల్లును ప్రతిఘటించుచు గాంధిజీకడకు రాయబారము పంప తీర్మానించిరి.

ప్రధానమంత్రి అధికారి ' వున్నాతశాలమూ హరిజనులు మునిసిపలిటీలగాని, జిల్లాబోర్డులలోగాని పుంచబడవని సర్కారు ప్రభుత్వంవారు ఒక ప్రకటనగావించిరి.

శ్రీమాన్ పండిత చక్రవర్తి శ్యామయ్యంగారు
నెల్లూరు మునిసిపల్ ధర్మాయుర్వేద వైద్యాలయ ప్రధానవైద్యులు ఇట్లు వ్రాసిరి:—

వైద్య పెంచలు నారసింహుని
పెంచల్సు చర్మరంజక్ (రిజిష్టర్డు)

చర్మరోగముల కిది మొదటి దివ్యౌషధమని నాయనుభవమునవలన కనుగొంటిని. ఒక్క పూతతోనే గుణమిచ్చునట్టి సామ్య్యాపకము

చర్మరంజక్ డిపో (రిజిష్టర్డు)
ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

పెండ్లికట్నాలు

కరబల్లవోలు పెండ్లిలో రు 10 లు.

నాయుడుపేటయిలాకా కరబల్లవోలు వాస్తవ్యులు శ్రీ ఎల్ల వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారి కుమార్తె చి॥ సౌ॥ రంగమ్మకు కోటపోలూరు వాస్తవ్యులు శ్రీ [illegible] వెంగారెడ్డిగారికిన్ని 27-8-38 తేది కరబల్లవోలులో వివాహము జరిగెను. ఈ వివాహ సందర్భమున మా జమీన్ రైతు పత్రికకు చందా క్రింద రు 10-0-0 లు వివాహాకట్నముగ పంపబడెను.

నెల్లూరుపెండ్లి రు 10 లు.

నెల్లూరువాస్తవ్యులు వారధాటి మంగళాంబగారు తమ కుమార్తె చి॥ సౌ॥ సత్యవతీదేవిని, కర్నూలు వాస్తవ్యులు డాక్టరు గోపాలకృష్ణ రావుగారికిన్ని తే 27-8-38 దిన నెల్లూరులో వివాహ మొనర్చిరి. ఈ వివాహ సందర్భమున మంగళాంబగారు రు 5 లున్ను, గోపాలకృష్ణ రావుగారు రు 5 లున్ను పత్రికకు కానుకలొసంగిరి

నాయుడుపేట పెండ్లి రు 5 లు

నాయుడుపేట వాస్తవ్యులు శ్రీ యన్. జయరామనాయుడుగారు తనకేష్ఠ పుత్రికయగు చి॥ సౌ॥ శేషమ్మకు, కంది గోవిందరాజులు నాయుడుగారి కిచ్చి 1-9-38 దిన నాయుడుపేటలో వివాహ మహోత్సవము జరిపిరి ఈ వివాహ సందర్భములో జయరామనాయుడు గారు మా పత్రికకు రు 5 లు కానుకనొసంగిరి

ఈవిధముగ కానుకలొసంగి మాకు ద్రవ్యసహాయ మొనర్చినవారలకు మా కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనము లాచరించుచున్నాము.

—పత్రికాధికారి.

2—9—38

జమీన్ రైతులారా మేలుకోండి!!

కాంగ్రెసు మంత్రులు యేర్పడిన నాటినుండియు జమీన్ రైతుల ఆర్త నాదములు ప్రపంచానికి వినబడజొచ్చెను. ఎస్టేటు ల్యాండాక్టు సవరించి రైతులకు సౌకర్యము చేర్పరచుట అత్యవసరమని అన్ని ప్రభుత్వములు గుర్తించెను. ఈప్రశ్నే అనేక సంవత్సరములుగ ఆందోళన చేయబడుచు అంద రెరిగిన దేగాన ఏలాటి విచారణ లేకనే చట్టసవరణ చేయవలెనని ఇచ్చటి రైతులోకముఘోషపెట్టెను. విచారణకమిటీని నియమించిన ఆలస్యము ఏమియు జరుగదని ప్రభుత్వముసమాధానమిచ్చి ఒక కమిటీని నియమించెను. ఈకమిటీవిచారణ ఫిబ్రవరిలో ఆంధ్రదేశమందు ఆరంభమై మార్చి నెలలో [illegible] దేశమునజరిగి [illegible] 30 తేదీన మద్రాసునందు ముగిసెను. ఈ విచారణ రిపోర్టు జూన్ నెలలో వెలువడునని తెలుపబడెను కాని, నేటి వరకును దరిదాపులేదు. రిపోర్టు త్వరలో వెలువడుననియు,నవంబరు శాసనసభా సమావేశమున బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడుననియు కొందరు అనుకొనుచున్నారు కాని యీ వార్తలు నమ్ముటకు వీలులేకున్నవి. కొన్ని పత్రికలు ఉపశకునాలు బలుకుచున్నవి.

కొందరు మంత్రులే జనవరిదాకా బిల్లు వాయిదా వేస్తున్నారని వినికిడి. జమీందార్ల పన్నాగమెరిగిన జనవాణి పత్రిక ఒక సంవత్సరం గడువు పెట్టుచున్నది,

గతవారంలో బొబ్బిలి రాజాగారు ఇంగ్లండునుండి మద్రాసుకు వచ్చిన పుడు ప్రధాని రాజగోపాలాచారిగారు రాజాగారు కలుసుకొన్నారు. హిందీ ప్రతికూల ఆందోళనను గురించి సంప్రతింపులు జరిగాయని తెలియుచున్నది. రాజాజీగారు హిందీప్రతికూల ఆందోళనా విషయమున బొబ్బిలి రాజాగారి సహాయము నపేక్షించి యుండిన ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టు సవరణకు ఈ హిందీ సమస్యకు ముడిపెట్టబడునా యని సందేహము కలుగుచున్నది.

కాన జమీన్ రైతులు యీ విషయమున అప్రమత్తులరై యుండజనదు. విచారణ రిపోర్టు,సవరణబిల్లు రైతుల ఆందోళనలేనిదే సత్వరముగ వచ్చునని తలంచుట పొరబాటు. ప్రతి విషయమును ఆందోళనమీదనే ఆధారపడియున్నది. అడుగనిది అమ్మయినను పెట్టదుగదా!

ప్రకాశంపంతులుగారు యీ విషయమున పట్టుబట్టి నవంబరు శాసనసభాసమావేశముననే బిల్లువచ్చునటుల చేయుదురని కోరుచున్నాము అట్లురానిచో కాంగ్రెసు మంత్రాంగముపట్ల అనుమానము హెచ్చును. రైతులు, రైతుసంఘాలు, రైతునాయకులు, యీ విషయమున తీవ్రాందోళనకు గడంగవలసియున్నది. లేకున్న సర్వము సున్నే!

నెల్లూరు టౌను కాంగ్రెస్ సంఘము

తే 4-9-38 ఉదయం 8 ఘంటలకు [illegible] నిర్వాహక సభయును, ఆనాడే సాయంకాలము 4 ఘంటలకు సామాన్యసభయును జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యాలయమున జరుగును.

కార్యక్రమము.

(1) జమా, ఖర్చులెక్కలు, (2) కాంగ్రెసు సభ్యుల చేర్పుటవిషయము, (3) ఖాళీ స్థానములకు [illegible], (4) కార్యదర్శి తెచ్చు ఇతర విషయములు.

ముత్తరాజు గోపాలరావు,
ప్రధానకార్యదర్శి

జమీన్దారీ పతనారంభం

చుండి ఎస్టేటు ప్రథమకబళం.

అసెంబ్లీ ప్రభుత్వ ఎంత జమీన్దారీ విధానాన్ని [illegible] పతనం [illegible] జరిగి [illegible].

చుండి 19 తేది వేలం.

చుండి ఎస్టేటు యిప్పటిందేది 36 గ్రామాలు మిన్ [illegible] వల్ల పేష్కష్ కూడ చెల్లించక 81 వేలు బాకీ యేర్పడింది అందుకుగా 13 గ్రామాలు 19-9-38 తేది యీలం బడనున్నవి. ఇదిగాక 26 గ్రామాలు యికను మిగులున్నవి. వీటిమీద 1 లక్ష 20 వేలు బుణం యేర్పడి [illegible] జమీన్దారును ఇన్‌సాల్వెంటు [illegible] చమని నెల్లూరు అడిషనల్ సబ్‌కోర్టు ఐ పి 47 ఆఫ్ 38 దిన ఇన్‌సాల్వెన్సీ పిటీషన్ పెట్టారు. 2-9-38 దిన విచారణ జరిగి జమీన్దారుని ఇన్‌సాల్వెంటుగ [illegible] ఇక ఎస్టేటు [illegible] చేతికిపోతుంది కర్మాకి!

మడమనూరు సహకార రజితోత్సవం

నెల్లూరుతా॥ మడమనూరు సహకార పరపతి సంఘ రజితోత్సవం రా॥ సా॥ ఒబ్బేటి [illegible] గారి అధ్యక్షత క్రింద తే 4-9-37 దిన సా॥ 2-30 లకు జరుగును. సభాప్రారంభోత్సవం నెల్లూరుజిల్లా కలెక్టరు ఖాన్ బా॥ [illegible] సాహెబుగారు జరుపుదురు. 3-30 మొదలు 6-30 వరకు కార్యక్రమం [illegible] ముఖ్యం:—టీపార్టీ.

నేటిముఖ్య ఉపన్యాసకులు శ్రీ యం. రాన్ నరిసింహారావు బి. ఎ. బి. యల్. గారు.

ఎల్లరు విచ్చేయవలసినదిగా పంచాయతీవారు కోరుచున్నారు.

వెంకటగిరి రాజాగారికి డిక్రీ

పిడూరుదగ్గర లక్ష్మీనరసింహ పురమునకు చెందిన 11 మంది రైతులు వెంకటగిరిరాజాగారిపైనను పిడూరు గ్రామ రైతులు 11 మంది పైనను కలిసి నష్టపరిహారమునకు దావాచేసిరి. రాజాగారి [illegible] పిడూరు రైతులు నీటిని తమ భూ [illegible] పారనీయమండ మళ్లించినందువలన తమ పైరులు పాడయిపోయినవని లక్ష్మీనరసింహాపురం రైతులు నష్టపరిహారం కోరిరి.

నెల్లూరు అడిషనల్ సబ్‌జడ్జి తీర్పుయిచ్చుచు నష్టపరిహారము క్రింద రు 1600 లు వాదులకు యివ్వవలెనని ఉత్తర్వుచేసిరి.

విజయనగరం

అఖిలభారత చరకాసంఘ ఖాదీ భాండారు ప్రారంభోత్సవమునకు శ్రీయుతులు, [illegible] విశ్వనాథం గారు, డా॥ భోగరాజు పట్టాభిసీతా రామయ్యగారు రాజాలకపోయినందున శ్రీమతి [illegible] ద్వారకా ధిమిడిపాటి మహాలక్ష్మమ్మగారిచే జయప్రదముగా జరుపబడెను. శ్రీయుతులు [illegible] [illegible] [illegible] అధ్యక్షత [illegible] ఖద్దరు [illegible] [illegible] విపులముగా తెలిపి [illegible] ప్రధమ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (వి. వి.)

చేసినవారికి చేసినంత మహాదేవ.

జపానులో పెద్దతుపాను

మానవులు చేసే దుష్కార్యాలకు ఫలితం వరోక్షరూపంగా అనుభవిస్తున్నా దాని ప్రతిఫలమనిమాత్రం ఒప్పుకోరు అహంకారులైన మనుజులు; అందులో జపానువారు.

జపానుకు నిరంతరం భూకంప బాధమాత్రం ఉండేది భూదోషముకూడా. ఇప్పుడో తుపాను బాధకూడా వచ్చింది. తే 3 ది జపాను తూర్పు భాగంలో తుపాను వచ్చి భీభత్సం చేసింది. 30 మంది మరణించారనీ, 35 వేల యిండ్లు నీటిలో మునిగినవనీ వార్త.

చీనాలో జపానువారి బాంబులవల్లనాశనమైన నిరపరాధులైన స్త్రీలు బిడ్డలు ఏమన్నా శాపం పెట్టారా ఏమిటి?

గూడూరు తాలూకా కూలీల సమ్మెలు.

వాకాడు గ్రామంలో రెండు రోజులనుండి కూలీలసమ్మె జరుగుచున్నది. కోట, జరుగుమల్లి, మల్లాం, నెల్లూరుపల్లి గ్రామాలలో ఎక్కువ కూలిని కూలీలు కోరినందున వివాదాలు జరుగుచున్నవి.

జరుగుమల్లి, [illegible] కూలి హెచ్చించినందున పరిష్కారమైనది.

మల్లాంగ్రామంలో రైతులు కూలీల వసతులను బందెలదొడ్డికి తోలినట్లు వినికిడి. త్వరలో రైతులు కూలీలు సామరస్యంగా పరిష్కరించుకావలెనోరెదను.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య,
రాష్ట్రకూలీల కార్యదర్శి.

వాకాడు సమ్మె.

వాకాడు వ్యవసాయకూలీలు వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగార్దను వెళ్లి మాట్లాడి బొమ్మ్ [illegible] రెడ్డిగారి కరపత్రాలు తీసుకొనివచ్చి తే 31 దిన సమ్మె ప్రారంభించారు.

మంగళ కూలీల నాయకులు యిక్కడే వరి స్థితులు తెలుసుకొని, తర్వాత వారికి సలహాచెప్పితే బాగుండేది! ఈలా సామాన్య జనాన్ని రెచ్చగొట్టి, రైతులమీదికి ఎక్కించితంద నాలాడించడం బాధ్యతగల కాంగ్రెసు వాయకుడు వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారికి తగినపనేనా? [illegible] కూలీలకిచ్చే కూలీలవరైనాలు, [illegible] స్థితిగతులు, యిందుసంచికలో తెలుపుచున్నాము.

—ఆ గ్రామ రైతు.

మద్రాసు

సుభాసు బోసు

అఖిలభారత కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడైన సుభాష్ బాబుగారు 6 తేదీ ఉదయం మద్రాసు వస్తున్నారు.

నెల్లూరు ముచ్చట్లు:

—విమర్శకుడు.

అఫిషియల్ క్లబ్బులో గలాటా.

అసిస్టెంటు యింజనీయరుగారు సింహాద్రిరెడ్డిగారు, క్లబ్బు సెక్రటరీ అనుమతిమీదనే ఆరూములో తవహామాను పెట్టించారట. డిప్టీకలెక్టరువారు పోలీసు సహాయంతో ఆహామాను బైట వేయించ దలచగానే రెండుగడ్డిందారటకూడా. అధికార్లంతా డిప్టీకలెక్టరువారికే తప్పన్నారు. తమాషాతో యిరవురు కఖ్ఖకష్టాను- సరే! ఇతర్లకు తీర్పులు తీర్చవలసిన పెద్దలే తొందరపడడం తప్పుకదూ! అతేపని చేంచేస్తే ఎవళ్ళక్రింద కొస్తురో!

* * *

కోటరీడింగురూము.

కోటలో ఒకపుస్తకభాండాగారం, పఠన మందిరం స్థాపించడానికి స్వర్గీయ పెల్లేటి వెంచలు రెడ్డిగారు ఒకకట్టడాన్ని కట్టించారు. ఇంతలో జిల్లాయొక్క దురదృష్టంతో రాచకీయ తెరమీద నుంచి జారిపోయినారు ఆవ్యక్తి. ఎందువల్లనో యిన్నాళ్లదానికి పుట్టుగతులు గలుగలేదు. ఈనాటికి పెదవీరరాఘవరెడ్డిగారుకన్నుదెఱచి ఆకట్టడాన్ని పల్లెవృక్షయిస్తాము అట్లాజేసినూరు స్థాపించుకోండి అన్నారు. పౌరులకు ఏనుగనెక్కినంత సంతోషమైంది. ఈ నెలలోనే ప్రవేశోత్సవానికి ముహూర్తం నిర్ణయిస్తారట. పెద్ద ప్రయత్నం మాత్రం జరుగుతున్నది.

అంతావున్నా! పేరెవరిది పెట్టదమనేక మీ మాంస! వీరరాఘవరెడ్డిగారు మరెవర్నా పేరుపెట్టమంటారు. పెంటూవుగదా! అంత పెద్ద వెంచలు రెడ్డిగారి పేరువదలి మరొకరిపేరు పెట్టదమెందుకు! అపేరే పెట్టమంటారు. మీరందరు ఏమంటారో!

* * *

నారాయణరెడ్డిగారికి

సూదూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు చనిపోతూ రకలరూపాయలహిందీపాఠశాలకని నిర్ణయించిపోయినారు. మీనం-మేషం- లెక్కబెట్టకుండా ఆ సైనాదానిక్సరూపంఏర్పరచడంమంచిదికాదా! మీకు యేమీ తీరని సంగతి నాకు తెలుసు. కాని సముద్రంలో అలలు అణిగేదెప్పుడు! మనం స్నానంచేసేదెప్పుడు! పనిలోపని కొంచంటిక చేసుకోండి.

* * *

రాజీనామా

ఉత్తరదిక్కు అధిపతి గోవిందయ్య 31 తేదీ పుణ్యదినంనాడు రాజీనామా యిచ్చాడు. ఇది డిసెంబరులో జరుగవలసిన తంతు. దైవఘటనను తిరుమల కొండారెడ్డి మాత్రము తప్పించగలడా! గోవిందయ్య పార్టీ కల్మషభూయిష్ఠమైనదేగాని రెడ్డి వ్యక్తిగతంగా మంచివాడు. స్వార్థానికేమీ రటాటుపడ్డవాడు కాదు. అయితే పార్టీ పంది కొక్కులు యీగాదెను తొలిచి, లొట్టజేసి పెద్దపేరు తెచ్చినవి. కాంగ్రెసు పార్టీలో పేరుబెట్టి కాలు అట్లాగేవుంటే యితను నిజంగా ఆ జాతి రత్నం గానే వుండవలసినవాడు. ఈనాటికైనా కష్టపడి సంపాయించిన రావుసాహెబు బిరుదాన్ని ఆ వాడలోనొక్క కాంగ్రెసు మాతకు నమస్కరిస్తే బంధ విముక్తితో చిరాయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధి కలుగునట్లు ఆ తల్లి దీవిస్తది.

తర్వాత ఎవరు?

గోల్ రాజీనామా పెట్టారు గోవిందయ్య. తర్వాత ప్రెసిడెంటు ఎవరు అనే ప్రశ్న!

బలరామిరెడ్డిగా రొకరున్నారు. వీరువంటి వారైగాని వీరుకుండే మహాభారంలో వీరెక్కడ! కాబట్టియిది కలలోకూడ అనుకోరాని ప్రశ్న.

ఇక చెంచయ్యనాయుడుగారు. వీరికి ఇప్పుడు ఇచ్చియుంటే వైస్ ప్రెసిడెంటుగిరికే పెద్దపేరు లేకుండా పోతున్నదట. అంతకంటేవారు కోరరాదు; అథవా పొరపాటునకోరినాపార్టీవారు యివ్వరాదు-

వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారు. వీరికి ఎప్పుడేమనా కౌన్సిల్ పెత్తనమీద, పార్టీవుపు కాలిమీద, సెంట్ సభ్యత్వం చంకలో, యిక నెందుకు పాపం! పిన్న బాధించడం!-

ఇకమిగిలితే కమ్మతత్వం వకటి కనిపెట్టుకొని వుంటున్నది. ఈవిషయంలో చెంచురామానాయుడుగారిని కూర్చి ఆలోచించవలసి యుంటుంది. ఇతను యువకుడు, అవసరమైనంత ఇంగ్లీషు విద్య కూడ కలిగినవాడు, వృద్ధిలోకి రావలసినవాడు, కలియుగ ధర్మాలు తెలిసినవాడు, నాయుడుగారి ఫండాలాన్ని అణచడానికి తనబుజంకూడయిచ్చి కాస్తోకూస్తో తిత్తికదిలించినవాడు. కాబట్టి ఇతనికి పట్టాభిషేకం గట్టడమే యుక్తంగా వుంటుంది. అదిగాక రెండుబోర్డులు కలిపే ప్రశ్నకూడవుంది. కాబట్టి ఈపీరియడ్ కూడ కొద్దికాలమేవుంటుందే కాదు! ఈలోపల యీకమ్మతత్వపు పిచ్చికూడ వదిలించడం భావికార్యక్రమానికి మంచిది. పార్టీవారేమంటారో! బొమ్మారెడ్డయ్య ఏమంటాడో!

టీ పార్టీ.

రాజ్యాన్ని త్యజించిపోయ్యే గోవిందరెడ్డిగారికి యితర సభ్యులు, "టీ" పార్టీ చేయ్యాలి గాని గోవిందయ్య యితర సభ్యులకు టీపార్టీ చెయ్యడంలో అంతరార్థం ఏకోవుందని నా అనుమానం! బహుశా అమాల్గమేషన్ తర్వాత తిరుగ ప్రెసిడెంటౌదామనే వుద్దేశ్యముందిగాబోలు! రెడ్డిగారికి. దానివల్లనే యీతంతు జరిపాడేమో!

పార్టీవారికి సలహా

గోవిందయ్య రాజీనామాయిచ్చి కాంగ్రెసు పార్టీలో చిచ్చుపెడుతున్నారని రహస్యపు వర్తమానం. చెంచయ్యను లేవదీస్తున్నారనీ, మరి కొందరికి పుల్లలు పెడుతున్నారనీ, తెలుస్తోంది. పిల్లల్లోపిల్లను కలహంపెట్టి, తిరుగ తానే లబ్ధాయించడానికి ఇది నాందీప్రస్తావన కాబోలు! పార్టీ సభ్యులారా! మీలోమీరు చీలవద్దు. మీకు పరస్పరం మనస్పర్థలు గల్పించి, పరాయివారు లాభపడి, మిమ్మల గోతిలో దోస్తారు జాగ్రత్త!!

తర్వాత.

ప్రెసిడెంటు ఎలెక్షను యీనెల 27 తేదీ వాయిదావేస్తారనీ, పార్టీమీటింగు 24 తేదీ జరుపుతారని తెలుస్తున్నది. పార్టీభిన్నాభిన్నం గాకుండా చూచుకోవాలి.

ప్రథమ కృష్ణజిల్లా

యానాది వగైరా క్రిమినల్ ట్రైబ్సు మహాసభ

బెజవాడలో 11—9—38 ఆదివారమునాడు జరుపబడును.

వెల్లంకొల్లి వెంకటయ్య
రా॥ యా॥ సం॥ కార్యదర్శి.

భక్తప్రహ్లాద.

నచ్చనీ నచ్చకపోనీ!

ఈ మధ్య మా ఫ్రెండ్సునాటకాల దర్శనం లభ్యమైందికాదు మంచిచెడ్డలుదాచుకోకుండా బయటపెట్టడమే నా వుద్దేశ్యం. అదినచ్చనీ-నచ్చకపోనీ!

కామరాజుగడ్డ హిరణ్యకశ్యపుడు శ్రీనివాసరావు జేమంలో గద్దయ్యను స్మరణకుదెచ్చినా అక్షను, పాట నచ్చింది. హిరణ్యకశ్యపుడి బళ్ళారివారి పాటలు వెంగటంటే, దానికి కామరాజుగడ్డ ఏంచేస్తారు పాపం!

ఇంద్రుడు శంకరయ్యది చక్కని పాట. ఇంతే—

చెన్నూరివారి నారదపాత్రంలో కొంచం పుష్పకక్కుర. నోరువాయిలేని ఆ తంబురెందుకు! వెంకటయ్య కడుపులాగ ఆదొకటి ముంగటుంటే తప్ప నారదమహర్షి ప్రేక్షకులకు తెలుసుపుట్టదా ఏమిటి!

ప్రథమ ప్రహ్లాదుడు:—యీ ముద్దుబిడ్డ హిరణ్యకశ్యపుని కొడుకేనట! ముద్దులమూటగట్టురూపం, వచ్చీ రానిమాట, ఆ పాడ మధురమైన పాట – చక్కని సెలెక్షన్.

ద్వితీయ ప్రహ్లాదుడు:—ఆ కారంలో తన డిగ్రీ తగ్గినా పాట, భక్తిపారవశ్యత, యివిమెచ్చతగినవి. భద్రగిరి! ఉన్నంతలో దీప్తతారవై వర్ధిల్లవోయ్!

లీలావతి:—రామాంజాచారి. వీరిపాటకు మాత్రం పూర్వమిచ్చిన సర్టిఫికేటు యింకా అమల్లోనే వుంది-

శుక్రాచార్యుడు సుబ్బారావు ఏకాకి. ప్రాథుడే గాని పోర్షనేది!

మానస్వామి ఆర్. వి. రెడ్డి:—మేకప్ బాగున్నది.

ఏకముఖచిన్నాకొళంచలు ఎందువల్లనో నచ్చలేదంటారు ప్రేక్షకులు.

రైతురక్షణ దినోత్సవం

వాసిలిలో

వాసిలిలో (ఆత్మకూరు తా॥) సెప్టెంబరు 1 తేదీ నాటి రాత్రి 7½ గంటలకు జాతీయజండాలతోడను, ఎఱ్ఱజండాలతోడను అనేకమంది రైతులు, కూలీలు రైతు- వాలంటీరులతో గ్రామమంతా ఊరేగించేసిరి. యడవల్లి బసవయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద సభజరిగింది. వి. శంకరయ్యగారు రైతు దినోత్సవాన్ని గూర్చిన్ని, రైతుసంఘాల ఆవశ్యకతను గూర్చిన్నీ, స్థానికయిబ్బందులను తీవ్రకృషితో తొలగించుటనుగూర్చిన్నీ ఉపన్యసించిరి. ఈసభలో స్థానికయిబ్బందులకు సంబంధించినవిన్నీ, రైతురక్షణ దినోత్సవానికి సంబంధించినవిన్నీ కొన్నితీర్మానాలు చేయబడెను. (తీర్మానాలు వెనుక ప్రకటింపబడును.)

—పురవాసి.

నెల్లూరు ఆనకట్టక్రింద రైతుల రాయబారం

కలెక్టర్ను తే 4 ది దర్శిస్తారు.

నెల్లూరు ఆనకట్టక్రింద రైతులు ఆనకట్టమీద (ఫాలింగు షట్టర్సు) చెక్కలమర్చుటను గూర్చి సూచించుటకు గత నెల 24 తేది సమావేశమై తీర్మానించిన ప్రకారం రాయభారవర్గం వారు కలెక్టరువారిదగ్గరకు రాయబారం వెళ్లుటకు కలెక్టరువారు తే 4—9—38 ఉదయం 10 గంటలకు కాలమును నిర్ణయించిరట.

నరసింహావతారాన్ని అస్తంజేయడం తలపెట్టిన నెంబర్ దేంమాదిరి అభినవమాస్టర్ సున్నదన్నారు రసికులు. వేషాల్లో సినిమాలను అనుకరించినా, సీన్ అరేంజిమెంటులో వివిధం కావచ్చు పాతుకున్నారు ఏంఖర్మరో!

ఇక నా మంగళాశాసనం!

—చిత్రగుప్తుడు.

ట్రంకురోడ్డు గుసగుసలు.

—నారదుడు.

అహింసా కళాప్రపూర్ణ మురుగంటి రాఘవరెడ్డిగారు పరిశుద్ధమైన బ్రాహ్మణవీధుల్లోబడి, తేటతరుగామున బాగంటుతో అహింసాప్రచారం చేస్తున్నాడే! యిదేం ఖర్మమంటాడు గోపాలు!

* * *

అభినవ చైనాబజారైన ట్రంకురోడ్డులో ప్రజా సముద్రం నానాటికి ప్రబలిపోవుచూ మూర్తివిసర్జనానికికూడ తావులేకుండా జనం బాధపడుతున్నారు కాబట్టి, తిప్పరాజువారి సత్రాన్ని వృత్తిరందిస్తూ నైరుతికాలువపైన ఒక చక్కని మూర్తివిసర్జన మందిరానికి శంకుస్థాపన చేయకూడదా! అని ఆలోచనాయుతుడైన మునిసిపల్ అధ్యక్షులవారిని అడుగుతున్నాడు బొబ్బ శేషురెడ్డిగారు.

* * *

రెడ్డిహోటలల్లో నానాపదార్థములక్రింద సకల భోజనపదార్థాలు రేగితో తయారుచేయిస్తున్నానే, దీనింట బాల్సా కొలవారంతా యిక్కడేంటని తో...వానికి రాగూడదంటాడు పొన్నలూరు లక్ష్మీనృసింహారెడ్డిగారు.

* * *

ఎలెక్షనులో అందరి భోజనఖర్చులు కాంగ్రెసు లెక్కల్లోనే ఖర్చువ్రాసి, నా హోటల్ ఖర్చు మాత్రం ఎందుకు కాంగ్రెసువారివ్వరో అంటాడు సకల రాచకీయవిద్యా మంత్రతంత్ర కళానిపుణుడైన జేమూరు లక్ష్మయ్యగారు.

* * *

సి. పి. లో మంత్రిపదవి కావాలని గాంధి మహాత్ముని వాకిటముందర హరిజనులు సత్యాగ్రహం చేస్తుండే యీ దినాల్లో, దేవాలయప్రవేశం కావాలని యం. సి. రాజాగారు కాంగ్రెసు సంస్కరింపకి వండెత్తే ఈ దినాల్లో, మద్రాసు ప్రభుత్వం కూడ హరిజన సమస్యను తప్పించకా నికి ఒక మంత్రిత్వం, ఒక కార్యదర్శిత్వం యిచ్చి చరితార్థులైన యీ దినాల్లో, నెల్లూరు జిల్లాలో హరిజనులు సమ్మెకూలీల రూపకంగా మించక పోతుండే యీ దినాల్లో, హరిజన నిధిలో యిరవైగేజీ బొమ్మ సీసా కూతాకే కాంగ్రెసు లభ్యమగునగవచ్చి, అంతయుమేముందుగానే కాంగ్రెసు ఆఫీసులో గుమాస్తాగానున్న హరిజనుడు అయ్యన్నను తీసివేయడానికి కారణం చెప్పమని అడుగుతున్నారు కమతం వెంకయ్యగారు.

గోవిందరెడ్డిగారి రాజీనామా.

'నేను అజాత శత్రువును'

నెల్లూరు:— ఆగష్టు 31.

జిల్లాబోర్డు మీటింగు 31 తేది సా॥ 4-30 లకు గోవిందరెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. రెడ్డిగారు రాజీనామానివ్వ బోతారని సభవారంతా ప్రేక్షకులతో నిండియుండెను.

ప్రారంభమున అధ్యక్షులు అజెండాలోనివంగ మరి తీర్మానములు పాస్ అయినాక, వైస్ ప్రెసిడెంటు శ్రీ వెంకయ్య నాయుడుగారిని మీటింగు జరుపమని, ఏకోపరిమీద అధ్యక్షులు సభనువిడిచి పోయిరి. తరువాత 31 వ తీర్మానం జరుగుచుండగా తిరిగివచ్చిరి. పోలీసువారు నిశ్శబ్దములో వుండగ.

రాజీనామా.

కొన్ని అనివార్యములవలన తన అధ్యక్షపదవికి రాజీనామా యిచ్చుచున్నానని ప్రకటించుచూ, యీ క్రింది విధముగ స్టేటుమెంటు యిచ్చిరి.

స్టేటుమెంటు.

నేనుయీదినం రాజీనామా యిచ్చుచున్నాను చట్టప్రకారం దీనికి మీఅంగీకారము పొందబడ్లేదు. నే 19—12—1986 దిన యీబోర్డు అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడి, కావిడి ఎన్నికలు పోయినా యిబ్బందిలేని విధముగ, పరిపాలన జరిగిపోయినది. అయితే! సభ్యులు యింకా సహకారం యిచ్చి వున్న పరిపాలన యింకా బాగుండెడిది! దానికి గాను మిమ్ములను నిందించుటలేదు.

ఇప్పుడు రెండు రాజకీయ పక్షములుండుటవల్ల సదరు పక్షముల నాయకులవుద్దేశం ప్రకారం బోర్డును నడుపుచుండిరి. నేను స్థానమునకు వచ్చినప్పుడే లోకల్ బోర్డులలో రాజకీయపక్షములు పనికిరాదనియూ మన ధర్మములను మనము నెరవేర్చవలెనని యుండవనియూ, చెప్పియుంటిని. ప్రస్తుతమైతే అట్లా జరుగలేదు, కాని పరిపాలనలో ఎగుడు దిగుడులు జరుగలేదు. అప్పుడప్పుడు మీటింగుల అపుడప్పుడే దింకేమీలేదు. ఇకమీదట పార్టీ అని భేదములులేకుండా బోర్డులో పనులను చక్కబెట్టవలెనని కోరుచున్నాను.

1926 సం॥లో ఢిల్లీ శాసనసభ ఎన్నికలకు నేను నిలబడినప్పుడు శ్రీ సుల్తాను సాహేబుగారు నాకు సహాయము చేసియున్నారు. శ్రీ వేనవారు బలరామిరెడ్డిగారు, నా కుటుంబము (యిచ్చట పాఠకు! రెడ్డిగారికి మాటలు దొర్లలేదు.) దుర్దశ లోనుండినప్పుడు రాత్రింబవళ్ళు కష్టపడి సహాయము చేసిరి. తరువాత నేను అసెంబ్లీకి నిలబడినప్పుడు నా విజయమునకై శ్రీ పోకల అదినారాయణశెట్టి, రాఘవుల నాయుడుగార్లు స్వంత ధనం ఖర్చుపెట్టి, ఎన్నోకష్టాలుపడి పనిచేసిరి. నాకు శత్రువులే లేరు. ఈ పరిస్థితులు తెలిసినా ప్రార్థనా చేయవచ్చునా? నన్ను జస్టిసు పార్టీ అంటారు. లోకల్ బోర్డులలో కాంగ్రెసు, జస్టిస్ పార్టీలు అని వుండకూడదు. అట్లని మీరు అపకారం చేసారని చెప్పను. మీరు మెంబర్లయినంతమాత్రమే నిష్పక్షపాతంగా ధర్మములను నెరవేర్చవలెనని ప్రమాణంచేసి వున్నారు. గదిపరు చకూడదు. లోకల్ బోర్డులలో రాజకీయపక్షములుండుట కోపనీయము. ఇకముందు అట్టివిచేయుకద్దని నా విన్నపము.

అఫీసు స్టాఫ్ నుగురించి

అఫీసు సిబ్బంది యీ 1½ సం॥ అంతకుముందు అంతాకలిసి 8½ సం॥లు నాకు ప్రతిదినము తోడ్పడి, నా సలహా విధముగా ఎక్కువగా పనిచేయుచుండిరి. వారికి నా కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను.

ఇంతకుముందు బోర్డు పరిపాలనలో ఏయిబ్బందులు లేవని చెప్పియుంటిని. ఇకముందు బోర్డులు అమాల్గమేటు(కలయిక) అయినతర్వాత సరిగా పాలించవలసినదని కోరుచున్నాను.

స్వపక్షానికి సలహా.

నా పార్టీకి నేను చేయుహితవు ఏమనగా రోము వాదోపముగ యితర పార్టీకి సహాయము చేయుగోరుచున్నాను. లేకపోయినచో మీరు నాకు మిగుల్చిలు, హితులుకారు అట్లని ప్రారంభ బాధ్యులమని కాదు ఎవరుగాని తప్పులుచేసిన సరియైన విమర్శచేయుటను సరియైన పనులకు సహాయము చేయుడు, అని కోరుచున్నాను". అని 10 నిమిషములలో తన స్టేటుమెంటును పూర్తిచేసి ముగించిరి.

టీ పార్టీ.

రెడ్డిగారికి సభ్యులనందరిని స్వయముగా ఆహ్వానించగా, అందరు "టీపార్టీలో" పాల్గొనిరి.

వ.రా.—శ్రీ రెడ్డిగారు నే 19-12-88 దిన ప్రెసిడెంటు స్వపరిపాలనా శాఖమంత్రియగు శ్రీ గా॥ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారిని ఒక ఓటుతో ఓడించి, తాను యీబోర్డుకు అధ్యక్షస్థానమును స్వీకరించిరి. కొంతకాలమైనతర్వాత వీరికి కాంగ్రెసు పార్టీవారి ప్రతిఘటన జాస్తిఅయి, వీరెందుకు రాజీనామా యివ్వకూడదు, అని చెప్పుచుండేగాక, వరుసగా మూడు పర్యాయములు బోర్డుమీటింగులను వాయిదాచేయించిరి అప్పటికిని రాజీనామా యివ్వక సుమారు 1 సంవత్సర కాలము యీ పరిస్థితులలో కాలముగడిపి, స్వయముగానే నేడు రాజీనామా దాఖలుచేసిరి

—ఇంద్రగంటి.

మైపాడు నేతగాండ్రసభ

29—8—88 తేదీన మైపాడు నేతగాండ్ర సభ వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారి అధిపత్యమున జరిగినది. నేతగాండ్ర సంఘము స్థాపింపబడినది దీనికి దువ్వూరు బలరామిరెడ్డిగారు అధ్యక్షులు. క్రిందితీర్మానాలు గావించబడెను.

(1) ప్రభుత్వము నేతగాండ్ర నిరుద్యోగాన్ని నివారించుటకు కమిటీ యేర్పరచవలెను.

(2) 80 నెంబరు దిగువ దారంగుడ్డలు ఈ దేశపు మిల్లులలో తయారు చేయకుండునట్లు, ఇతరదేశాలనుండి రాకుండునట్లు చట్టము చేయవలెను.

(3) నేతగాండ్రదండు ప్రచారము చేయవలెను.

(4) ఖద్దరు కట్టనివారంతా నేతగుడ్డలే వాడవలెను.

(5) పరపతి సంఘమును నేతగాండ్రు స్థాపించవలెను.

—ఒకవిలేఖరి.

నెల్లూరు సౌత్ బోర్డు మీటింగు

కోటలో

అదిమహా వర్ణనాతీతంగావుండింది. అతిథులంతా వుదయాన్నుండే చేరుతున్నారు. జిల్లాబోర్డు మెంబర్లేగాదు అన్ని తరగతులవారు వచ్చారు. ఏర్పాట్లన్నీ కొట్టవచ్చేటట్టు దగ్గరచేసారు మాంచి చక్కని పందిరి నిర్మించారు చుట్టుప్రక్కల పట్టమైన కొట్లోద, మంచాలు, కుర్చీలు, అన్నీ చేర్చారు. ఒకొక్కక్కటట్టు కొక్కక్కక్క ప్రక్కల, రాశాఖానాలో కొందరు, క్రీడానోదాల్లో కొందరు, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుతో కష్టసుఖాలు మాట్లాడుతూ కొందరు, యిట్లు రకరకాలుగ వుండేది అక్కడి దృశ్యం. ప్రక్కనే దువ్వూరి నారాయణరెడ్డిగారి 5 ఎకరాల చీనితోట దాసానికొనిరెడ్డిగారి తైనువిల్లు భోజనయేర్పాట్లంతా రైనువిల్లు ఆవరణంలో.

ఆనాటి ఖర్చుయేర్పాట్లు నారాయణ రెడ్డిగారి తిత్తి మరి భోజనాలు అలస్యమౌతవని రెండు మూడు మాట్లు టీనిచ్చి అనేకరకా పానీయాన్ని యిచ్చారు. భోజనయేర్పాట్ల పెత్తనమంతా స్పెషల్ ఆఫీసర్ నాపల్లి రామన్నది. నిమిషాలమీద శాకపాకాలన్నీ, తయారైపోయినవి. వారుతీరిన కుండా చొక్కా లోడుక్కున్నవారంతా బంతులు తీరారు మృష్టాన్నభోజనం. ఏమికారణ!

సాయంత్రం 4 ఘం॥లకు అందరుమెంబర్లు చేరుకున్నారు టీపార్టీవిందు జరిగింది చుట్టుప్రక్కల పెద్దలంతా పాల్గొన్నారు.

తమాషాకు వచ్చినవారికంటే వారివారి ఇబ్బందులు చెప్పుకోడానికి వచ్చినవారిసంఖ్య హెచ్చుగావుంది. శంకరరెడ్డి జరుగుపల్లి మీదుగా రోడ్డు వేయమంటాడు వెంకట్రామిరెడ్డి ఏదారినైనా మాకు రోడ్డురావడమే ప్రధానమంటాడు విద్వారం శేషురెడ్డి యిప్పటికే రెండు యేండ్లు పోయినవే ఎప్పుడేయ్యా మాకు పోటుసప్లయి చేసేదంటాడు! దుగరాజపట్నం కేబునాయుడు మనదేశయాలానేగాక, చరిత్రలోగూడ అనాదిగ సుప్రసిద్ధమైన మాపట్నాన్నంతటి అనుపత్రి పూద చెరకడానికి వీల్లేదంటాడు వాకాటి రెడ్లు నాయుడుపేటదగ్గర స్వర్ణముఖిలో రాళ్లుదెచ్చి వారధి కట్టవలెనంటారు.

ఇంకా తోటపల్లిగూడూరులో తీసేసిన రూరల్ డిస్పెన్సరీగూడ మావూర్లోనే పెట్టమంటారు, శ్రీనివాసులురెడ్డి పూర్వం ప్రతాపరుద్రుడు పరిపాలించిన "ఓరుగల్లు మాదరగనే" "ఓరుగల్లువరాజ వీరాలాపనముగ బజారుత్రొక్కల నిలుపుమాడు" అన్న రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారి పద్యంగూడ మా "వరగలిని" మార్చి చెప్పిందే, కాబట్టి సుప్రసిద్ధ, చరిత్రాత్మక రాజధానియైన మా వరగలిపట్నంలోనే ఆ డిస్పెన్సరీ పెట్టాలంటాడు ఈవిధంగా నలుదిక్కులనుండి వచ్చిన శ్రీజనమంతా జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటును పట్టుకొన్నారు. నలుగురు నాలుగుదిక్కుల బాధించినా పల్లెటూర్లల్లో యీ మీటింగుచేసినందుకు గౌరవమాత్రం ఆయనమనసుకి వచ్చింది. రెండు మూడురోజులు ముందుగ ఆచుట్టుప్రక్కల సంచరిస్తున్న పుణ్యాత్ములు దేశాభి రామయ్యగూడా అక్కడుండి కార్యకలాపంలో పాల్గొన్నారు.

మీటింగు.

సాయంత్రం 5 ఘం॥ లకు ప్రారంభింపబడిన మీటింగులు జరిగిన తర్వాత బోర్డు సమావేశం ప్రారంభమైంది. ఐక్యమైనది స్వర్ణముఖిలో నాయుడుపేటదగ్గరనుంచే యిసుకతెచ్చి నాకారు గద్దె దుగరాజపట్నంలో వేసి పరవాలించిన్నారు. తోటపల్లిగూడూరులో తీసేసిన రూరల్ డిస్పెన్సరీ ఓరంగల్లులో పూర్వకాలమంతటం గల వరగల్లులో పెట్టవలసిందన్నారు. నాకాట్లోగూడ ఒకరూరల్ డిస్పెన్సరీ పెట్టమన్నారు (యిది ప్రభుత్వంవారు వొప్పితే) మందులకొందరు శ్రీనివాసాచారిగారికే యివ్వాల్సిందన్నారు. మందు వస్తువులు (డ్రగ్సు) కొందరకు పోటీరావటంబట్టి బుచ్చి ఆంధ్రమెడికల్ స్టోర్సువారికే యివ్వాలన్నారు ఇది బోర్డువారి ముఖ్యతీర్మానాలు.

రాత్రి డిన్నర్

రాత్రి పెద్దడిన్నర్ జరిగింది. లీగ్ నాయకులు ప్రచారక, అహింసాధర్మ నిరూపక, వుగ్రభీక నోపన్యాసక దుగ్గుంట రాఘవరెడ్డిగారి దినాల్లోనే యీలాంటి డిన్నర్లలో మా సాహారం వాడుతున్నారంటే యిక అహింసాసిద్ధాంతానికి మార్గమెక్కడదనో తెలియకవున్నది. బ్రాహ్మణులను భోజనప్రియులని తిట్టే యీ బ్రాహ్మణేతరులంతా పీసగుంట మొదలు పూసగుంటదాకా మృష్టాన్నభోజ్యాలై తేపుకని త్రేపారు. ఈమజ్జిగరూపాక్షికలవులను చక్కగ నిర్వర్తించిన దువ్వూరు నారాయణరెడ్డిగారిని, వెనుకొలను వెంకట్రామిరెడ్డి, నల్లపరెడ్డి రాఘవరెడ్డి మొదలగు మిత్రబృందాన్నిన్నీ, వంటల అమల్ గా(ర)ల చరితయ్య మొదలగు అప్తబృందాన్నిన్నీ ఆశీర్వదించారు భోక్తలు. ఈవిధంగ జిల్లాబోర్డుమీటింగు మహా వివాహమహోత్సవ కార్యంగ నిర్వర్తింపబడింది.

—మా ప్రత్యేకవిలేకరి.

కొరుటూరు గ్రామంలో రాజకీయ సభలు

నెల్లూరు తాలూకా

రాజకీయ మహాసభ

నే 7 వ ఉ॥ 7½ గంటలకు అధ్యక్షుడు బొమ్మాకు శేషురెడ్డిగారు

జిల్లా కూలీల మహాసభ.

నే 7 వ మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు బి. ఎ. బి. యల్ అధ్యక్షత వహింతురు.

జిల్లా వాలంటీరు మహాసభ

నే 8 వ ఉదయం 7½ గంటలకు ముత్తరాజు గోపాలరావుగారు అధ్యక్షత వహింతురు.

జిల్లా రైతు మహాసభ

నే 8 వ మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు. బత్తిన పెరుమాళ్ళునాయుడు యం. యల్. ఎ గారధ్యక్షతన జరుగును.

సభలను ప్రారంభించుటకు ఆంధ్రనాయకులను, మంత్రులను, పార్లమెంటరీ కార్యదర్శులను ఆహ్వానములు పంపబడినవి.

తీర్మానములు నే 6-9-33 వ లోపు గా ఆహ్వానసంఘమువారికి చేరవలెను.

గండవరపు పాసుమారెడ్డి,

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

* * *

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘం

మైసంఘ సామాన్యసభ నే 7 వ సాయంత్రం 4 గంటలకు జరుగును.

మండల యువజనసంఘము.

మైసంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గసభ నే 8 వ ఉదయం 10 గంటలకు జరుగును.

• అశరీరవాక్కులు •

పదచ్యుత నారిమెన్!

మీరు నిజంగా కాంగ్రెసులో మహోన్నత స్థానంలోవుండి- పొరపాటు చేయడం వదవిలో నుండి ప్రజలుకోరిన సేవకంటే లైటువుచే మీరు ప్రజానీకానికి అద్వితీయ సేవానంతరం పోవలసి వచ్చినది. అవధ్య మీకు పటేలుగారికి వివాదాల ప్రబలి గాంధిగారికెరకు కళ్లబహారం పొందడం- పరిష్కారమవడం అంతా జరిపెంగింది! మీ విషయంలో పటేలుగారు చాల కాఠిన్యం చేశారని క్రోధాం చేపాడడంలో అర్థం వుంది. కాని మీ త్యాగశీలం ముందు అదొక లెక్కా. మీరన్నట్లు సేను పదవిలో వున్నా లేకపోయినా సేను నా మాతృదేశానికి చేయవలసిన విద్యుక్తధర్మం- సేవ చేస్తానన్నారు. ఇవే అమృతవాక్కులు- శెరా తురాలు! మీరయిల్స్ వుపన్యాసాలు చరితార్థాలు. మీభావాలు వున్నతాలు మీరు భారతమాతకు అర్పిస్తూన్న సేవాంజలులకు ప్రజలు కృతజ్ఞతాంజలులు అర్పించకపోరు. మిన్న మధ్య మీరు ఏ సంస్థానాలకు పోకూడదనే నిషేధాజ్ఞ వచ్చినట్లుగావుంది. లేకపోతే వినినోట్లు హైద్రాబాదు ప్రభుత్వం మీరాకకు అటంకం కలిగించింది. అలాగే అనేక దేశభక్తనాయకులకు అదృశ్య నోటీసు పొందుచున్న ప్రవక్తలకే తిరువాన్కూరు- రామరాజ్యమనే హైద్రాబాదు రాజ్యంకాదా.

కాని సంస్థానాలుకూడా భారతదేశంలో ఒక అంగమని కాంగ్రెసుకు అందులో జోక్యం కల్గించుకోడానికి పూర్ణాధికారం వుందని అందులో సేడు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వం ఏర్పడిందని సంస్థానాధీశులకు తెలియనట్లుంది. కాని వాళ్లిద్దోగాల్లో- రైతక్కుల కోపల్లో పరిజల్ని బాధ్యతల్ని మరిచిపోయి వుంటారేమో!

మద్రాసు ప్రభుత్వం క్రిమినల్ లా చట్టాన్ని రద్దుచేయమంటే రాద్ధాంతం ఏర్పడినందున దాని మీద మీరిచ్చిన అమూల్య అభిప్రాయం ఎంతో తీవ్రతర సామ్యవాదుల్నికూడా సంతోషపెట్టింది. మీకు- ప్రజలమీద వున్న అపార భక్తిని తెల్లదిస్తూంది. కాని మీ అభిప్రాయం పటేలుగారికి చురకలాగవున్నా మీ అభిప్రాయాన్ని వదలి మీ ఆత్మగౌరవాన్ని- వ్యక్తిత్వాన్ని కాపాడుకుంటూ కాంగ్రెసుకు కళంకం అపాదించదల్చన్నారు.

"భారత జాతీయసంస్థను ప్రతిఘటించి తన రాజకీయ పంథాను వెంటపెట్టుకోవాలి కాబట్టి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారు దౌర్జన్య శాసనాలను నిర్మించుకున్నా సమర్థించవచ్చును. కాని మదరాసు ప్రధాని రాజాజీ జాతీయసంస్థ ఏ నిర్బంధ శాసనాలను తీవ్రంగా ఖండించిందో అవే కావాలని సమర్థిస్తున్నాడు. కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాల మీద కాంగ్రెసు హైకమాండుకు తగిన అధికారంవుండి దాన్ని ప్రయోగించ దలచినట్లయితే ఇంతకంటె మంచి అవకాశం జాతీయసంస్థకు లభ్యంకాదు. కేంద్ర శాసనసభలో సైనిక శిక్షణ బిల్లును వలోరా పాలొని ప్రతిఘటిస్తున్న కాంగ్రెసు పక్షంవారికి కూడా రాజాజీ ప్రవర్తన ఇబ్బంది కలిగించింది" అన్నారు.

నిజం.

పాపం అటు వుత్తరాదిని యిటు దక్షిణాదిని బెట్టకష్టం కలుగుతుంది రాజాజీమీద.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వం లా అమెండుమెంటు చట్టంకంటె తిరువాన్కూరు సంస్థాన లా అమెండుమెంటు చట్టం చాల కఠినంగా ప్రజల పౌరహక్కులకు హానికరం-

నిర్బంధ శాసనం అమలుజరుపుతూంటే కాంగ్రెసు వాయువుల్ని తిరువాన్కూరు సంస్థానం అడుగుపెట్టకూడదని అంటుంటూంటే రాజాజీ మూగనోము పట్టడం ఆశ్చర్యం.

బహుశా సి. వి. లా తేజీగారు విశేషస్తురాలు కారమ్మా. అంతకన్నా పోషిస్తు కాదమ్మా రాజాజీ దృష్టిలో!

* * *

నారిమెన్ గారు, యింకొకసంగతి. అందులో క్రిమినల్ లా అమెండుమెంటు చట్టంలో సరిహద్దు రాష్ట్ర మంత్రివర్గానికి మద్రాసు పరిస్థితి రాజాజీ కెరీరీపోటుగ పరిణమించింది. ఎందుకంటే సరిహద్దురాష్ట్ర మంత్రివర్గంవారు కూడా క్రిమినల్ లా అమెండుమెంటు చట్టాన్ని రద్దు చేయగలనిందంటూ ఒక ప్రత్యేక బిల్లును ప్రతిపాదిస్తే దాన్ని ఆ రాష్ట్రగవర్నరు త్రోసి రాజన్నాడు.

ఇతర రాష్ట్రాల్లో మంత్రులు యీవిధంగా ప్రవర్తిస్తే సరిహద్దురాష్ట్ర ప్రధాని ఖాన్ సాహెబ్ గారు ఏ మొహంపెట్టుకొని గవర్నరుమీద దండెత్తగలుగుతాడు. ఐక్యపంథా లేని కాంగ్రెసు అవుతుంది! హిందీ ప్రతిఘటన బహిష్కారంపట్ల వారు ఏమాత్రం సానుభూతి లేదుగాని రాజాజీ మంత్రివర్గంవారు చేసిన యీ చర్యమాత్రం కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాల చరిత్రలో అతి నీచమైన కళంకాన్ని అపాదింపచేస్తుందని నా అభిప్రాయమని నిష్కర్షగా స్పష్టంగా తెల్పాడు కామ్రేడ్ మసానీగారు.

అంతటితో వూరుకోక ఏదో కాంగ్రెసేతర మంత్రివర్గం పూనుకోవలసిన విధానాన్ని కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమే పూనుకోవడం శోచనీయం. పదవులు స్వీకరించిన ఒక సంవత్సరంలోనే ఎంత కెడుగు సంప్రాప్తించిందో నిరూపించడానికి ఇదికూడా ఒక నిదర్శనం అన్నాడు. ఇది చాలదా రాజాజీ తెలవారుడానికి. నిజంగా మానవుని మహా- ఆశయాలు వుద్యోగంలో వున్నప్పుడే తెలుస్తాయి. నేడు రాజాజీ పదవులోవుండే అతి నీచాతి నీచ కార్యానికి ఒడిగట్టుకోవడం-

రెండు మాసాలవరకు- పటేలు దాన్ని సమర్థించడం చాలహేయం.

* * *

మరొకటి:

అంటరానితనం అంతం కావడానికి ఒకబిల్లు శాసనంచేయాలని యం. సి. రాజాగారు ప్రవేశపెట్టితే యిప్పుడది వద్దని త్రోసివేసారు.

ఈ విషయంలో రాజాజీ హరిజనులకు చాల అన్యాయం ద్రోహం చేసారంటే నమ్మండి. ఇవన్నీ మీకెందుకు చెప్పతున్నానంటే ఇక్కడ యిన్ని అవకతవకల తతంగం నడుస్తూంది అని తెల్పడానికే. కాని యీవద్భాగల సమస్యకూడా కాదు-

ఇంతకూ నారిమెన్ గారు! నేను కోరేదేమిటంటే మీరు కామ్రేడన్ను అనండి. అప్పుడే రాణిస్తారు.

త్వరలో మీరు "సేనా కాంగ్రెసు సోషలిస్టును జాగ్రత్త బ్రిటిష్ గవర్నమెంటు" అని సవాల్ చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఇంతే

— ఒక కామ్రేడు.

వెంకటగిరి తాలూకాలో కాంగ్రెసు ప్రచారం

మాటుమడుగు గ్రామం.

తే 27-8-38 ది ఉదయము నేనున్నూ, కసపర్తి నారాయణరావు, చీర్ల గురునాథం, పాట్టిమల్లెలిగారి సుబ్బరామయ్య గారలున్నూ మాటుమడుగు గ్రామమునకు వెళ్లితిమి. నాటి రాత్రి 9 గంటలకు శ్రీయుత కసపర్తి నారాయణరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప సభ జరిగినది చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదులనుండి చాలమంది రైతులు విచ్చేసిరి.

ప్రథమములో చీర్ల గురునాథంగారు 1931 సంవత్సరములో మాటుమడుగు గ్రామ రైతులు చేసిన దేశసేవను కొనియాడిరి. నెల్లూరుజిల్లా జమీన్‌రైతు సంఘ స్థాపన గూర్చియు ఇంతవరకును జమీన్‌రైతు పత్రిక చేయుచున్న సేవ గూర్చియు చెప్పి పత్రికను పోషించుటకు ప్రతి గ్రామమువారును చందాదారులుగా చేరవలయునని బోధించిరి. వెంకటగిరి జమీనులోని అవినీతికరమగు పాపాలవా విధానముగూర్చియు, ముఖ్యముగా పన్నులభారము, పైర్లవారీ శిస్తులు, శిస్తు కనూర్లు, రిమిషన్లు, జలాధారములు, కించాలు, పులపర్లు, ఆడవులబాధలు, మామూళ్లు మొదలగు విషయములతో జమీందారు అమలుజరుపు భయకరమును, నిరంకుశమును, అవినీతికరమగు పద్ధతులగూర్చి విపులముగా చెప్పిరి. జమీందారు లనూలుచేసిన ద్రవ్యముగా ఏవిధముగా దుర్వినియోగ పరచుచున్నదియు, జమీందారీ పద్ధతివలన మొత్తముమీద దేశమునకు కలుగుచున్న అనర్థములగూర్చియు విశదపరచి సదరు పద్ధతి నిర్మూలముకానిదే దేశము బాగుపడదని తేటపరచిరి. రైతులు వారి వారి యిబ్బందుల తొలగింపుకొరకు 6000 మైళ్లనుండి ఏవిధముగా గ్రామాధికారి మొదలు పార్లమెంటు లేక సెక్రెటరీ ఆఫ్ స్టేట్ వరకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరిపి సులువుగా ప్రభుత్వమును కాపాడించుచున్నారో ఆదేవిధముగా రైతులందరును కాంగ్రెసు సంస్థలో 0-4-0 లు చందాదారులుగా చేరి ప్రతి గ్రామములో కాంగ్రెసు సంఘములు రైతుసంఘములు స్థాపించి ఐకమత్యముతో, పట్టుదలతో, కార్యక్రమము జరుపవలసినదనియు, గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులను, జమీందారుని తాబేదార్లను చూచి భయపడ నక్కరలేదనియు 7 రాష్ట్రములలోను కాంగ్రెసు మంత్రివర్గములు ఏర్పడి రైతులకు ఎక్కువ సౌకర్యములు కలుగజేయుటకు విశ్రాంతి లేక పని జరుపుచున్నవనియు మద్రాసు రాష్ట్రములోని జమీను రైతులకు సౌకర్యములు కలుగజేయుటకుగాను గవర్నమెంటువారు విచారణసంఘము నొకదానిని నిర్మించి నేటివరకును చేసిన పనిగూర్చియు, ఇప్పటివరకును మద్రాసు మంత్రివర్గమువారు చేసిన ఋణపరిష్కార చట్టము, మద్యపాన నిషేధ చట్టముల గూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. రైతులందరును కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమువారు ఇకమీదట చేయబోవు సత్క్రమమగు చట్టముల కన్నిటికిని బేదోడు వాదోడుగాయుండి గవర్నమెంటువారికిని కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమువారికిని భిన్నాభిప్రాయము ఏర్పడి రాజీనామా ఇవ్వవలసిన స్థితి యేర్పడినయెడల తిరుగ కాంగ్రెసు వారికే ఓటునిచ్చి ఎక్కువ మెజారిటీతో అసెంబ్లీలకు పంపవలసినదనియు, రాబోవు స్వరాజ్య పోరాటమునకు సంసిద్ధముగా యుండవలసినదనియు, గవర్నమెంటువారు గత సంవత్సరము లాగా కాంగ్రెసును నామరూపములు లేక చంపప్రయత్నించినను సదరు సంఘము ఏవిధముగా గవి ఎప్పమించదని సామ్రాజ్యముగల ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమును ఎదుర్కొని తన దౌర్జన్య రాహిత్య సిద్ధాంతములద్వారా మహాత్మ గాంధిగారి నాయకత్వమున దినదిన ప్రవర్ధమానమై విరాజిల్లుచున్న విషయముల చెప్పి రైతులందరును తప్పకలేకగా కాంగ్రెసులో చేరవలసినదిగా ప్రార్థించిరి.

శ్రీయుత కసపర్తి నారాయణరావుగారు ఒక్క ఘంటసేపు కాంగ్రెసు చరిత్రనుగూర్చి పూసగ్రుచ్చినట్లు వివరీకరించి 1920 సంవత్సరము మొదలు నేటివరకును జరిగిన సత్యాగ్రహ సమరములగూర్చియు, నూతన ఇండియాచట్టము, దానిలోని లోట్లగూర్చియు మంత్రివర్గములు ఏవిధముగా యేర్పడినదియు, మద్రాసు మంత్రివర్గమువారు ప్రస్తుతము చేయుచున్న కార్యక్రమమును గూర్చియు, ప్రస్తుతము తయారగుచున్న మద్రాసు ఎస్టేట్సు ల్యాండు ఆక్టు అమెండుమెంటు బిల్లును గూర్చియు, విశదముగా ముచ్చటించిరి. గ్రామములలో అచ్చటచ్చట జమీందారుని తాబేదారులును, పోలీసువారును, గ్రామోద్యోగులును జరుపుచున్న నిరంకుశ చర్యలగూర్చియు ప్రతి గ్రామములోని గ్రామసంఘములను స్థాపించుటకు ఆవశ్యకతగూర్చియు ముచ్చటించి ప్రతి రైతును కాంగ్రెసులో మెంబరుగా చేరవలసినదిగా కోరిరి. సభ జయప్రదముగా జరిగెను.

లింగసముద్రం

22-8-38 తేది నెల్లూరుజిల్లా జమీన్‌రైతు సంఘ కార్యదర్శి యగు చీర్ల గురునాథంగారు లింగసముద్రం గ్రామమునకు వెళ్లిరి. ఎగువ దిగువ లింగసముద్రం గ్రామాలలోని రైతుల నందరిని చేర్చి ప్రపంచములో ప్రస్తుతము కలుగుచున్న మార్పులనుగూర్చియు, కాంగ్రెసు సంస్థను స్థాపించినది మొదలు నేటివరకును జరిగిన మార్పులను గూర్చియు, కాంగ్రెసు మంత్రివర్గములు వాటి అధికారములగూర్చియు, రైతులెల్లరును వేలకొలదిగా కాంగ్రెసులో మెంబర్లుగా చేరవలసిన ఆవశ్యకతగూర్చియు విపులముగా చెప్పిరి. అందరు ఉత్సాహముతోవిని మెంబర్లుగా చేరుటకు అంగీకరించిరి. తిరుగుదలలో పలుగోడు గ్రామము చూచుకొనిరి.

పుదుచ్చేరి రామకృష్ణమ్మ.

పుంగనూరు రోషన్ గ్రంథాలయ దుస్థితి.

ఈగ్రంథాలయం దాదాపు 20 యేండ్లు క్రిందట స్థాపించబడినది. ప్రధానకర్త శ్రీ శ్రీ దొరసామయ్యర్ గారు, వీరాళ్వారులు యీతాలూకాలోని రైతుపెద్దలు ప్రస్తుతి యీగ్రంథాలయపరిపాలన చాలదుస్థితిలో వున్నది. గ్రంథపుస్తకాలు, పత్రికాపఠనం పూర్తిగా నిలిపివేయబడినది. కాలమాధికారము యీతత్తు శీతారామరావు, శ్రీనివాసరావు, కాటేపల్లి నారాయణ రావుగారల చేతిలోనుండుగాని ఈకార్యవర్గాన్ని బహిష్కరించి నిరంతర పరిపాలన చేయుచున్నారు.

జి. నాగయ్య.

మునగాల ఎస్టేటు ఉద్యోగుల దౌర్జన్యాలు.

పాటలుపాడే పసిపాపలమీద రాళ్లురువ్వటం.

రాత్రి 7 గంటలకు భోజనాలుచేసి, జండాలు పట్టుకొని జాతీయగీతాలతో "జమీందారీ విధానము పోలీసులందాలు, నశించుగాక" అను నినాదాలతో జయజయధ్వనులతో మునగాల గ్రామ వీధులన్నీ కలయతిరిగి శిబిరమునకుచేరి మరొక కొన్నిపాటు చేస్తూకొని యుండ్లకుపోవుట మునగాల బాలయోధుల దినచర్య.

21—8—38 తేదీన 12 సంగలు మించని ఈబాల స్వాతంత్ర్యయోధులు నగరసంకీర్తన చేస్తున్నారు హాయిగా. వీధులు తిరుగుతూ కరణంగారి పోలీసుస్టేషనుకు దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు "జమీన్ రైతు రాజ్యానికి జై" అంటూ నినాదములను పూరించారు జయధ్వనులు చేస్తూవుండగా మధ్యలో ఒకకంకరరాయి లాంతరుపట్టుకొన్న బాలుని మోకాలుకు తగిలినది. అబ్బా అంటూ క్రిందికొరిగాడు. పిల్లలంతా అతనిని ఓదార్చుచుండగా మరొక రాయి వచ్చి మరొక బాలుని కనుబొమ్మలమీద కొట్టుకొన్నది. బలమైన గాయమైనది. బుస్సుమంటూ రక్తము వెళ్ళగ్రక్కింది. ఆరక్తధారచూచి బాలుడు నిశ్చేష్టుడైనాడు. పోలీసుస్టేషను వైపునుండి రాళ్ళు వస్తున్నాయిరో అంటూ పిల్లలంతా కాంగ్రెసు శిబిరమునకు పరుగెత్తుకొనివచ్చారు. రాళ్ళు ఎటునుండి వచ్చాయిఅంటే పోలీసుస్టేషనులో నుండి పిల్లలసమాధానము. రాళ్ళు వేసిందెవరో? పోలీసులా? జమీందారీనౌకర్లా? మరెవరైనా రౌడీలా? ఎవరు? ఆపసిపాపలకు విరోధులెవరు? అంతా 12 సంగలు దాటనివారు, యింతవరకు ఎవరికీ హానిచేయనివారు. ఇట్టి అమాయకప్రజలకు శత్రులెవరు? ఎవరూకారు, మరి ఈఘట్టం ఎట్లా సంభవించింది?

పోలీసులందాలు నశించుగాక అన్నందులకు కోపంవచ్చి పోలీసులైనా చేసివుండాలి, లేక పోతే జమీందారీ విధానం నశించుగాక అన్నందులకు జమీందారీ నౌకర్లయినా చేసి వుండాలి. ఈవుభయులూగాక రౌడీలుఅంటారా వాళ్ళు యినా ఈవుభయుల ప్రోత్సాహం మీదనో చేసివుండాలి.

— ఇవ్వాళ రాళ్లు రువ్వారు రేపు పాశవిక వెళ్ళి... [illegible] తీస్తారా ఈ దేశద్రోహులు? ఉగ్గుపాలలో విప్లవ బీజాలను మింగుతున్న ఈ బాలయోధులు ఇంతమాత్రనికే నిరుత్సాహులౌతారా?

నల్లపాటి వెంకటరామ నర్సయ్య
అధ్యక్షుడు.
మునగాల జమీన్ రైతు సంఘం

* * *

19వ తేదీ రాత్రి సుమారు 8 గంటలకు 20 మంది రౌడీలను తప్పతాగించి జమీందారుగారి పాలేరులు కుంపాలతోను, కత్తులతోను, కర్రలతోను రామచంద్రపురం వచ్చి ఒక రైతు తోటలోనుండి గొడ్లను మేపుకొని తన తమ్ముని వెంట బెట్టుకొని వచ్చుచుండగా దొంగలో పట్టుకొని క్రిందబడవైచి నోటిలో గుడ్డలను కుక్కి బావకాడి ... [illegible] పేరుల ... ఎత్తుకొనిపోయి తోటలో విడిచారు. ఈ కలబడిన ... [illegible] పురి తిరిగి వానిని తినివేయుచున్నది కాపోలనని

పూరిలోని వారందరు కొన్నుపరికి కర్రలు, కుంపాటలు వున్నవారు గుట్టలలోనికి పారిపోయారు. మిగిలినవారు కొన్నిన ప్రజలు పూర్తిగా తిరిగి వచ్చారు. ప్రజలలో వుద్రేకం హెచ్చింది. కాంగ్రెసు భక్తులగుటచే చాలామంది ప్రతిమాలగా పూరకున్నారు.

తరువాత 21 తేదీన పోలీసు సబ్‌ఇన్స్పెక్టరుగారు కేసును విచారించుటకు పోగానే ... వచ్చారు. ఇన్స్పెక్టరుగారు తాబేదారుని మరి 4,5 గురు జమీందారీ నౌకర్లను వెంటబెట్టుకొని పొలములోనికి పోయారు. కాని దెబ్బలు తిన్న వారిని తీసుకపోలేదు.

నేను పూరివారందరిని వెంటబెట్టుకొని దెబ్బలు తిన్నవారిని ఆయాస్థలములను చూపాను. ఆరైతు భూమి జమీందారు భూమి మధ్యవున్నది. తన పొలములోనికి పోవుటకుగాను ఒకేఒక దారి వున్నది. అదియు కాలిదారి. అదారి అనాదినుండియూ కలదు.

ఆరైతు కాంగ్రెసు సభ్యుడుగా చేరాడు కనుకనే అతనికి శాస్తి జరిగింది.

తరువాత ఒక రోజున ఇన్స్పెక్టరుగారు వారిని జగ్గయ్యపేట పోయి డాక్టరు సర్టిఫికేటు తెచ్చుకోమన్నారు. వాళ్ళు మాకు డబ్బులేదు, పేదవాళ్ళము అన్నారు. నేను పంపిస్తాను రండి అన్నారు. తరువాత రోజున వాళ్ళు వచ్చేసరికి ఒక రూపాయయిచ్చి మిగిలినదబ్బు నన్ను ఇవ్వమన్నారు. కాంగ్రెసు సంఘమునుండి రెండురూపాయలను యిప్పించితిని. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు వారు ఎక్కించి తీసుకరమ్మని ఒక పోలీసును వెంటపంపారు. జగ్గయ్యపేటలో డాక్టరులేదు. ఆ రైతులను కారు ఎక్కించకుండా వాళ్ళకు డబ్బు యివ్వకుండా ఇన్స్పెక్టరుగారు, పోలీసుతోవచ్చేసారు. ఆ రైతులు దెబ్బల బాధతోటి నడిచి ... వస్తున్నారు. ఈ విధమైన పనులు పోలీసులకు అటుగావున్నవి.

వి. ఆంజనేయులు.
కాంగ్రెసు వర్కరు,
మునగాల కాంగ్రెసు క్యాంపు.

చేనేత పరిశ్రమ కొన ఊపిరితో ఉంది. దానిని సజీవంగా శాశ్వతంగా ఏర్పరచాలి మన కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం.

ఒక చేనేత కార్మికుడు.

భారతదేశంలో చేనేత కార్మికుల నిత్యాను భవదురంతములు చెప్పనలవికాదు. ప్రతికార్మికుడు అన్నమో రామచంద్రా యనిపతుల్లాడుల్లాడు మున్నాడు. తనస్వహస్తంతో తనకోడి మానవ సోదరుల పొట్టకూటిని కొట్టివేయుచున్నారు. మన జాతీయ విద్రోహులు యజమానులు అంతా విదేశీ బట్టలవ్యామోహమే. మనదేశవస్తువులను స్వీకరిస్తే నిరుద్యోగతనిరాశ- అసంతృప్తి హృదయాలు వుండ వుభారతదేశంలో.

ముఖ్యంగా మద్రాసు ప్రాంతాలలోని చేనేత కార్మికుల విషయాల్ని పరిశీలిస్తాం. ఇక్కడ తయారయ్యేబట్ట యెక్కువగా రెండు దేశాలకు యెగుమతి యగుచున్నది. రంగూనుసారంతో రకం రంగూనుకు పట్టిమార్పు (మద్రాసు హాండ్ కర్చీఫు) అనేరకం దక్షిణఆఫ్రికాకు యెగుమతి యగుచున్నది. ప్రస్తుతం రంగూనులో మతకలహాల వల్ల రంగూనుసారం వ్యాపారంపూర్తిగా అంత మొందినది. పట్టిమార్పు విషయంలో వర్తకులకు ఏకమత్యంలేక. తెలివిలేని తనంచేత, వర్తకం అంటే యేమీ తెలియని అమాయకులచేత వ్యాపారాన్నంత హీనస్థితికి తెచ్చేశారు. పైరెండురకాల మీద పోషింపబడే కార్మికులు నిరుద్యోగంచేత బ్రతుకు తెరువులేక ఆకలిబాధచే అన్నమోరామచంద్రాయని అల్లాడుచున్నారు.

రంగూనుసారం రెండుసాపులు నేయటానికి కూలి రూ 2-12-0 ఇచ్చుచున్నారు. పట్టిమార్పు రెండుసాపులు నేయటానికి కూలి రూ 3 మొదలుకొని రూ 4 వరకు ఇచ్చుచున్నారు. ఈ రెండుసాపులు నేయటానికి కార్మికుని భార్య బిడ్డలు సహా చెమటూడ్చి విరామంలేకుండ రోజుకు 6 రోజులు పనిచేయాలి. యింతచేసినప్పటికీ, పెట్టుబడిదార్లు వాటిమీద యేదో తప్పులుచెప్పి తరాలుచేస్తారు. తరాలసంఖ్య పెద్ద మొదలు కొని రూపాయవరకుంటుంది. దీనిని వర్తకుల కార్మికుడు చేసిన కూలిలో పట్టేస్తారు.

ఇవన్నీ తోపును చేసుకొంటే కార్మికునికి యెంతకూలి మిగిలేదని కార్మికుల కల్పవృక్షం కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే గుర్తించాలి. అందులో పట్టిమార్పు వర్తకులకు ఏకమత్యం అన్నమాట వాళ్ళబుఱ్ఱలో జనగించనైనాలేదు. లేకుంటే రు 5-0-0 లు ధరవుంటేను యివ్వాల్సిన అద్దరున యెంత తక్కువధరకైనా అద్దరుతీసుకొచ్చేస్తారు.

పెట్టుబడిదార్ల దగ్గరనుండి ఇంతతక్కువ ధరకు అద్దరుతీసి తక్కువధరకు యెక్కువ మందిని నిర్కంది లాభాలను గడిస్తున్నారు వర్తకులు కార్మికులు ఎలాగోలా పీక్లకోసే పీక్లలాభాలను పీక్లుతూనుకొంటారు. మరిఇంతే గా కావాల్సింది!

పెట్టుబడిదార్లు ఒకసాపుకు 0-0-3 చొప్పున ధర్మపైసలంటూ వర్తకుల దగ్గరనుండి వసూలు చేయుచున్నారు. ఈధర్మదబ్బును ధర్మకార్యములకై వినియోగించుటయేలేదు. అంతావీళ్ల పొట్టలకే. ప్రస్తుతం చేనేత కార్మికులు అన్నానికై మాడిపోయే పరిస్థితులు పెట్టుబడిదార్లకుగాని-వర్తకులకుగాని తెలిసియేయున్నది. అటువంటప్పుడు తమాంతంగాదోచిపెట్టిన ధర్మదబ్బును ఈ నాటక పరిస్థితుల్లో వినియోగించకూడదా? ఈఆకలిబాధను ప్రభుత్వంవారు గుర్తించలేదు. ఈదిక్కుమాలిన చేనేతకార్మికుల దీనారవాలను ఆలకించువారెవరు?

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారు మన ప్రధానమంత్రి రాజాజీగారికిచ్చిన మెమోరాండంలో చేనేత పరిశ్రమాభివృద్ధికను కూర్చి ఇది వరకే సూచించియున్నారు. చేనేతకార్మికులలో అనేకమంది నిరుద్యోగంచేత అల్లాడేటందుకు కారణము పాశ్చాత్యపీడిత ధనికవర్గ పెనుభూతమైన మిల్లులపోటీయే. ఎప్పుడైతే మిల్లుబట్టలు దేశంలో విరుద్ధమైందో అప్పుడే చేనేత కార్మికులను దారిద్ర్యదేవత వరించింది. దీనికితోడు మనజాతీయవిద్రోహులవిదేశీ బట్టలవ్యామోహం. పరిశ్రమలమంత్రిగిరిగారు చేనేత కార్మికుల విషయంలో శ్రద్ధ వహించాలి. లేకుంటే కార్మికులు ఆకలి బాధకు మలమలమాడి చావాల్సిందే.

చేనేతయు కార్మిక సోదరులారా! విదేశీబట్టల వ్యామోహాన్ని వీడి, ఖద్దరు లేక చేనేతబట్టలను ధరించండి. వెంటనే చేనేత కార్మికసంఘాల్ని స్థాపించండి. విరివిగా సంఘసభ్యులుగా చేరండి. సంఘాన్ని బలపరచండి. మీరు కష్టపడి నేసి అక్కడ యజమానికి లాభం. మీ లాభంతో వాళ్లు సుఖజీవనం గడుపుచున్నారు. పశువులకంటె నీచమైనప్పుడ మానవ సహజ్ఞసైర్యధైర్యముల తో తమహక్కులకొరకు సంఘంద్వారా పోరాడండి. అప్పుడే కార్మికసామ్రాజ్యం. అప్పుడే మీ భావిభాగ్యోదయము.

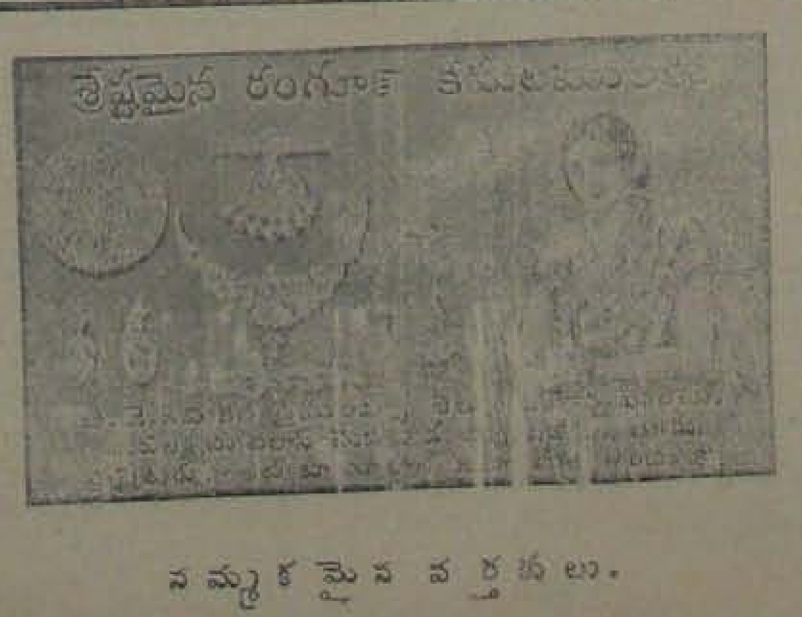

స్వర్ణ రజిత ఆభరణములు
రజిత గృహోపకరణములు
నమ్మకమైన వర్తకులు.

నెల్లూరులో
నూరం శ్రీరాముల
హోటల్
పక్క వీధికి మార్చబడింది
పై భోజనహోటలు పక్కవీధిలో జొన్నలగడ్డ వెంకటసుబ్బారామయ్యగారి సిద్ధాంతిగారి యింటిలోకి మార్చబడినది.
నూరం శ్రీరాములు.

రైతులు - పోలీసు రిపోర్టు

సుంకర సూర్యనారాయణ బి. ఏ.

(కృష్ణాజిల్లా రైతుసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి)

గతవారం ప్రకటించబడ్డ 1937 సంవత్సర మద్రాసు పోలీసు రిపోర్టు రెండవభాగం — సెప్టెంబరు 21 వ తేదీలో 'హిందూ' పత్రికయందు, అందలి కొన్ని వాక్యాలు పోలీసు రిపోర్టులో ఇట్లు వ్రాశారు.

"జమీందారీ విధాన నిర్మూలనము, యితర విప్లవకరమైన మార్పులూ కోరే ప్రచారయాత్ర ద్వారా, విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలోని ఆంధ్ర రైతుల ప్రదర్శనము [illegible] కల్గించినది...".

1937 సం॥ జూలై 8 వ తేదీన విశాఖపట్నం జిల్లా ఇచ్ఛాపురంలో ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతు సంఘాధ్యక్షులైన శ్రీ కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూర్తి గారి నాయకత్వాన అప్పటి అఖిలభారత రైతు సంఘాధ్యక్షులైన శ్రీ ఆచార్య రంగా యం. యల్. ఏ. (సెంట్రల్) అధ్యక్షతతో ప్రారంభమై 1937 సం॥ ఆగస్టు 24 వ తేదీకి విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలు ముగించిన, ప్రపంచ చరిత్రలో అపూర్వమయి చిరస్మరణీయమయి భావిచరిత్రలో సువర్ణాక్షరములతో లిఖింపబడదగిన 'ఆంధ్ర రైతుయాత్ర' యందలి కొంత భాగమును గూర్చిన మాటలివి.

రైతుయాత్ర 10-9-37 తేదీగల డెయిలీ హెరాల్డ్ అను లండనునుండి ప్రకటింపబడు సుప్రసిద్ధ ఆంగ్ల వారపత్రికలో మిస్. ఎ. కె. స్టార్క్ అనునామె 'చరిత్రలో సాటిలేని ఆకలియాత్ర (Biggest Hunger March in Hisotry) అని వర్ణించుచూ, యిట్లు వ్రాసింది.

హిందూదేశ ప్రజలలో నూటికి డెబ్బదిమంది రైతులు వారిసహకారము లేనిదే రాష్ట్రీయ సభలలో నేషనల్ కాంగ్రెసు పార్టీ మెజారిటీని యెన్నడూ సంపాదించియుండేదికాదు. వారు [illegible] ప్రాంతీయ, స్వతంత్ర సంస్కరణ కొరకై జాతీయోద్యమాన్ని ఒత్తిడి చేయడానికి కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీతో సన్నిహిత సంబంధంతో పనిచేస్తున్నారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడైన జవహర్లాలు వారిహితుడు.

యిప్పుడు కాంగ్రెసు అధికారస్వీకరణానికి అంగీకరించింది. కనుక ప్రజాందోళన ద్వారానూ, ఒత్తిడిచేసిన్ని జాతీయోద్యమంలో మితవాదుల కెదురుగా అతివాదులను బలపర్చుటకు కాంగ్రెసు భూస్వాములతో [illegible], అది రానిపని.

రైతులను వారివృక్షములను, రైతులబలము మూలాన మంత్రిత్వమును స్వీకరించ గలిగిన కాంగ్రెసు పెద్దలు కృతజ్ఞతతో బలపరచవలసి యుండగా సైపోలీసు జనరల్ రిపోర్టు లాంటి [illegible] అబద్ధపు వార్తలను పెదలకుండా అంగీకరించడం వారికి తగునా? సైమాను జిల్లా[illegible] రోజుల రైతుయాత్ర జరిగినందుకు పోలీసు జనరలు గారు [illegible] జమీందారీ విధాన నిర్మూలనము యితర విప్లవకరమైన మార్పులకై విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలో రైతులు అప్పటి రైతుల నిర్బంధ [illegible] [illegible], పోలీసు [illegible], [illegible], అప్పుల [illegible] [illegible]

ప్రజా, మంది నిజీవులుగా ఉన్న [illegible] [illegible] సారూప్యతను, మొదలైనవాటిని గురించి కూడ [illegible] పోలీసు జనరల్ గారు, ప్రభుత్వానికి ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘము [illegible] ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునూ జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములునూ అంగీకరించిన సంస్కరణలేకదా, రైతు యాత్ర వారునూ ప్రచారం చేసినది? ఈ ప్రచారము నేర మెట్లయినది? నేరమయితే పోలీసువారునూ, ప్రభుత్వమును మిన్నకుండిరేల? ఈ రైతు యాత్ర సందర్భములో [illegible] [illegible] వివరములు పత్రికలలో ప్రకటింపబడుచుండెను గదా? అందలి విషయములు ఇదివరకు ప్రభుత్వము గమనించలేదా? లేక గమనించియు యథార్థసంగతులను [illegible] పోలీసు జనరలు నివేదిక ప్రభుత్వము [illegible] అంగీకరించుట [illegible] గవర్నరు కోశ్యం కల్పించుకొనెనా? నివేదిక సంవత్సరములోనే జరిగినది గనుక సంవత్సరములోనే జరిగిన కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు (భాగము) జిల్లాలలోని ఈ రైతుయాత్రికుల సంచారమును గురించి పోలీసుజనరలు ఎత్తుకొనలేదు కాని అది శాంతియుతమైనదై కదా వారి భావము? విశాఖపట్నం, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలోని యాత్రయు అట్టి ప్రచారము, అట్టి కష్ట నివారణలతోనే కదా జరిగినది? అయినచో యీ కల్పితభేదమేల? ఆంధ్ర రైతు యాత్రికులు 31-8-38 తేదీన మద్రాసు ప్రభుత్వంవారికి సమర్పించిన మెమొరాండములో తెలిపిన రైతు కష్ట వివరాలు వారి యాత్ర ఫలితమేనని మంత్రులెరుగరా? రైతు యాత్రికులకు సూర్యాసు వారు ఒసంగిన అపూర్వ స్వాగతమును మరచిరా మంత్రులు? కాంగ్రెసు ఎన్నిక ప్రణాళికలో సూచించినమార్పులు కోరినదా రైతులు? ఆ ప్రణాళిక యేకదా కాంగ్రెసు పక్ష విజయానికీ, మంత్రిత్వ స్వీకరణానికీ మూలము? అట్టిచో ఎన్నిక ప్రణాళికలోని వాగ్దానములు చెల్లించకపోగా యిట్టి అసందర్భములు అబద్ధములకు చోటిచ్చుట కాంగ్రెసు మంత్రుల కేమనవలెను? సైప్రశ్నలకు వెంటనే జవాబిచ్చుట కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమువారి ధర్మము, విధియు కూడ లేనిచో జవాబు చేయదని మంత్రివర్గంవారు సైపనూదించిన తప్పులు ఒప్పుకున్నారని రైతులంతేలుస్తాం.

పోలీసు రిపోర్టునుండి సైన పేర్కొన్న భాగం వెంటనే కాంగ్రెసు మద్రాసు [illegible] తీసివేయాలి. లేనిచో కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠకు తీరని కళంకం. ఇందు విషయమయి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారు తమ అభిప్రాయమును ప్రభుత్వమునకునూ, ప్రజలకున్నూ, అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారికిని వెంటనే తెలపాలి.

యిట్టి తప్పుడు రిపోర్టులకే, [illegible], రైతువ్యవస్థను కాంగ్రెసు మంత్రులు అనగ [illegible] [illegible] అనుభవమని విప్లవకారులనీ రైతులు తెలియ చెప్పుచున్నారు గ్రహించాలి. కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమూ పేరు దాటి తెప్ప తగినరీతిగా మాడిరేనా? విచారము [illegible] రైతులు [illegible]

గడుసు పెండ్లాము.

(2 పేజీ తరువాయి)

[illegible] తా నాగాంగా, పెద్దపొందర్యకరి విన్నీ, తన్నుమించినవార్ని గాన, గుకవ సమానంగాని, ఇంకెవ్వరూ ఉండరన్నీ, ఉండబోలరన్నీ అామె అనుకుంటున్నది శాస్త్ర ముఖ్యముఖము భాగాలుండే ఆడవాళ్లంతా యిలాగే ఉంటేసరే- అదిలేనివాళ్లు ఏమయ్యేది ఒకరో!"

"ఎందుకుండకూడదోయ్" అన్నాడు ఇంకొకవ్యక్తి. "అందులోని దొరసానమ్మకు గర్వముకొన్నా, లోపముకేమి. ఎందుకంటే అందరి పెండ్లాలలోలేని మహాత్మ్యము, ఈమెలో ఉంది. ఎవరికొస్తుందిరా, ఈమెకొచ్చే? మొన్న ఆడవాళ్లసభలో మాంటిస్సోరి [illegible] వచ్చేటప్పటికి, [illegible] పెట్టా "యింకో" [illegible] దట- ఆడవారి, ఈమెను ఎగాదిగా చూడడం ఆమె మాట్లాడితే చాలురా, అని, ఆమె మాట్లు మాగడ- వాళ్ళకేతెలుసు, ఆమెదగ్గరఉండే తెలివి, తనదగ్గరలేదని.

"ఒరే! నీవు ఏమైనా చెప్పరా! ఆమె దగ్గర తెలివి ఉండనీ, లేకుండనీ, మరి యీ రెండు కాక, వాటి తాతలవంటివి ఇంకేమైనా ఉండనీ, లక్షరూపాయలు కావలెనా, కోటి రూపాయలిచ్చినా, నా ముసలిదాన్ని పెళ్ళాడదు, ఈమె చిల్లిగవ్వకు కూడా పనికిరాదురా" అన్నాడు ఒక ముదుసలివాలి, తన పెంచిన మీసాల కట్టు సవరిస్తూ- ఘొల్లుమని నవ్వారు అందరూ.

ఈవిధంగా పలువురు పలువిధములుగా మాట్లాడినారు- కొందరు హాస్యాస్పదంగా మాట్లాడితే, కొందరు నిజంగాకూడా తమ భావాలను వెల్లడించారు- ఒక దొరసానమ్మ మాటేకాదు- ఇతర స్త్రీలమాటలుకూడా వచ్చాయి- ఆమె గాటుకే [illegible] లావుగుందన్నారు. ఈమె, అర్ధచంద్రునివలె నుదుటి భ్రూలు ఉన్నట్టితే, "వాహ్! వో! వాహ్" గా ఉంటుందని, ఇటువంటి మాటలు కోటలు దాటినవి-

ఆడవాళ్ల మాటలు మాట్లాడుకుంటే, మగవాళ్లకు సాధారణంగా కులాసా గానే ఉంటుంది. అందులోనూ పెండ్లాలమాట మాట్లాడేటప్పటికి, వివాహితులైన యువకులుగానుండు [illegible] స్త్రీలను ఉద్రేకం ఎక్కిందని- ముసలివాండ్రకుకూడ ఎక్కిందని చెప్పవచ్చు- కాని వాళ్ల మాట మాట్లాడితే బాగ్యంగా ఉండదు- అందరి మనస్సులలో మాత్రము, ఒకటే ఆశయం కొట్టకలాడదానికి మొదలిడింది- బాగుండదని బయటికి పచ్చిగా అనకపోయినా, ఎప్పుడెప్పుడు ఇళ్లుచేరి, వాళ్లుపడ్డ కష్టాలుతా, వాళ్లవాళ్ల భార్యల కళ్లు వడిపోయి ఆనంద సముద్రాలలో మునిగి

చేస్తాము- అనేతలంపులు ప్రతివ్యక్తి హృదయంలో తాండవించినవి.

ఇట్లుమాట్లాడుతూ నడుస్తుంటే, కాలంగడిచిపోయింది- ఎవరికీకూడ తెలియలేదు- అందరూ త్రుటిలో గ్రామముచేరుకున్నారు. అందరూ సంతోషంగా ఉన్నారు- అందుకే [illegible]

ఈవిధంగా మనలాల చెప్పుకుంటా, రాంబాబు మాత్రము గమ్ము అని ఊరకుండిపోయాడు. ఆలోచనాగిరుక్కునై నడిచాడు. అతడు మాట్లాడకుండా ఉండేదము అతనికేమి, భావములోతేకాదు- దేవుడిసాక్షిగా, ఈవిషయంలో, మాట్లాడకనేమి, కాలమంతా కలసివున్నది, అదియువద్ధదయంలో- అయితే ఏం ప్రయోజనము! లోటే లేకం చేయుచున్నాడు- కళ్లలో తెలుపు ఎరుపు లావున్నది- కాని బిగించుకొని నడిచాడు- ఎందుకలా ఉన్నాడు, అని అడగడంలో తప్పలేదు- అట్లుండేదానికి మహత్తరమైన కారణమున్నది.

రాంబాబుకు పెండ్లి అయినప్పటికి సంవత్సరమే అయింది- సీతాలక్ష్మికూడా, రాంబాబు సోస్తగు మంచికుటుంబములోనిదే- ఇద్దరువారి, మధ్యతరగతికుటుంబాలని చెప్పవచ్చు వారి పెండ్లి మాత్రము పాతకాలపు పెండ్లికాదు- అమ్మానాన్న ఏర్పాటుచేస్తే, పెండ్లిపీటలమీదికి వచ్చేటంతవరకు, వధూవరులు ఒకరిమొగాలు ఒకరు మాడకుండా, ఉండేబాపతు కాదు- పెండ్లి రొమాంటిక్ మాదిరి ఫక్కీనను సరించింది- ఇద్దరు ఒకేపాఠశాలలో చదువుకుంటూండగా, ఒకరినొకరు కలిసి మాట్లాడుకోడానికి, కాలంపన్ని అవకాశాలుండినాయి. రాంబాబు సామాన్యుడుకాదు- ఏపనికైనా పూనుకున్నా, తీవ్రంగా చేసేవాడు- ప్రేమిస్తే, అత్యంతగాఢంగా ప్రేమించేవాడు- పాశ్చాత్యపద్ధతి ప్రకారం ఫ్లయింగ్ జరిగింది- ఇండోయల తొలిమాపులలోనే ప్రణయం అంకురించింది- ప్రణయానికి మూడుమాసాలకాలం పెండ్లి- పెండ్లికాలం మూడు మాసాలను చదువుకున్నది. అయితే ఆమూడు మాసాలు, వెనకటి మూడుమాసాలూ మూడు జన్మాలున్నాతకన్నా తక్కువగా గడచిపోయినట్లు రాంబాబుకు తోచింది. రాంబాబు భావోద్రేకము, సీతాలక్ష్మి సహానుభూతివర్తనము, ఒకదానికొకటి మెరుగుపెట్టింది- ప్రేమసముద్రంలో వలె! పారవశ్యంగా ఈదుతూ తెప్పలో తేలినారు. ఆ ప్రేమగాథలు, ఆప్రణయ ప్రమాణాలు, ఆ రాగ రహస్యాలు, ఆయఖండ భావబంధాలు, ఆ మాధ్యామతాపాలు, ఏమి వర్ణింపను! వివరించాలంటే, భావకవులభావములన్నీ సహాయంగా ఉన్నా సమర్థింపలేవు

పెండ్లియయిన మూడుమాసాల పిదప.

—సశేషము.

స్టౌ బీడీ

ఒకసారి బీడీ పొగాకునందలి సువాసన గమనింపుడు.

వివిధ వైద్యపరీక్షలకు మదరాసుకు పోనవసరములేదు.

సరసముగ — నెల్లూరునందే — శాస్త్రయుక్తముగ
అన్ని పరిశోధనలు చేయబడును.

రామానుజ పరిశోధనశాల,
రాయజివీధి - నెల్లూరు.

నెత్తురు - మలము - మూత్రము - గళ్ళ మొదలగునవి అన్నియు వివిధ వ్యాధులకు పరిశోధనలు శాస్త్రయుక్తముగ - నమ్మకముగ - సరసముగ - జరుపబడును. దీనివలన వ్యాధి నిదానము (కనుగొనుట) అతిసులభము. ఇక చిన్నవాటికి మదరాసుకు పోవలసిన
కాల ధనవ్యయములకు గాని,
ప్రయాసలకు గాని
అవసరములేదు

రామానుజ పరిశోధనశాల,
రాయజివీధి —నెల్లూరు.

పెరాలిసిస్ క్యూర్

ప డిపోయినవాళ్లు చేతులను బాగుపర్చును.
క్ష యించిన అవయవములను చక్కజేయును.
వా తమునెల్ల ధ్వంసమొనర్చును.
త క్షణమే గుణమునిచ్చును.
ము ఖ్యమైన మందని వేనోళ్ల చాటినది.
న యమగుటకు వెట్టి సందియములేదు.
కు దరని జబ్బులను సహితము కుదుర్చును.

వారంమందు వెల రు 5-0-0 లు.

డాక్టరు. బొమ్మా కేశవులు,
కతువారి స్ట్రీటు సంతపేట, నెల్లూరు.

నకలు మందుల చూచి మోసపోకుడు

40 సం॥లుగా ప్రఖ్యాతిజెందినది. కేవలము బాధనిర్మూలిని.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపోటులను బాపును, పార్శ్వపు నొప్పుల పారదోలును, పొట్ట పోగొట్టును, దెబ్బల భేదించును, వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును, దురదను తొలగించును.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్,
మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా.

రైతునాయకుని భార్య స్వర్గస్థురాలగుట.

జమీన్ రైతు పత్రికాసంపాదకులున్నూ నెల్లూరి రైతునాయకులలో నొకరున్నూ అయినట్టి నాయుడుపేట పుచ్చలపల్లి వాస్తవ్యులు శ్రీ గజ్జలపూడి వెంకటసుబ్బానాయుడు గారి ధర్మపత్ని యగు కుమారి తిప్పమ్మగారు జ్వరముతో బాధపడుతూ స్త్రీశిశువును ప్రసవించి, మూడవ నాటి రాత్రి 28-8-38వ తేది ప్రాణముతో పరమపదించినారు. ఆమె చనిపోవునప్పటికి వయస్సు 32 సంవత్సరములు మాత్రమే. ఈమెకు సంతానము నలుగురు స్త్రీలు నలుగురు పురుషులున్నారు. ఈమె మరణమునకు గ్రామమువారెల్లరు చింతిల్లిరి.

ఈమెకు ఉత్తరక్రియలు 12-9-38 వ తేదిన జరుగనున్నవి. ఈమె ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతి నొసంగుగాక.

—ఒకవిలేఖరి.

ప్రభుత్వోద్యోగుల రైలుఛార్జీ తగ్గింపు.

[illegible]

కావలి— నవీనభారత— పిక్చర్ లిమిటెడ్

[illegible]

—సి సి

Printer Publisher, and Editor:—N. V. Rama Naidu Zamin Ryot Press, 168 Danduvari St, Nellore.